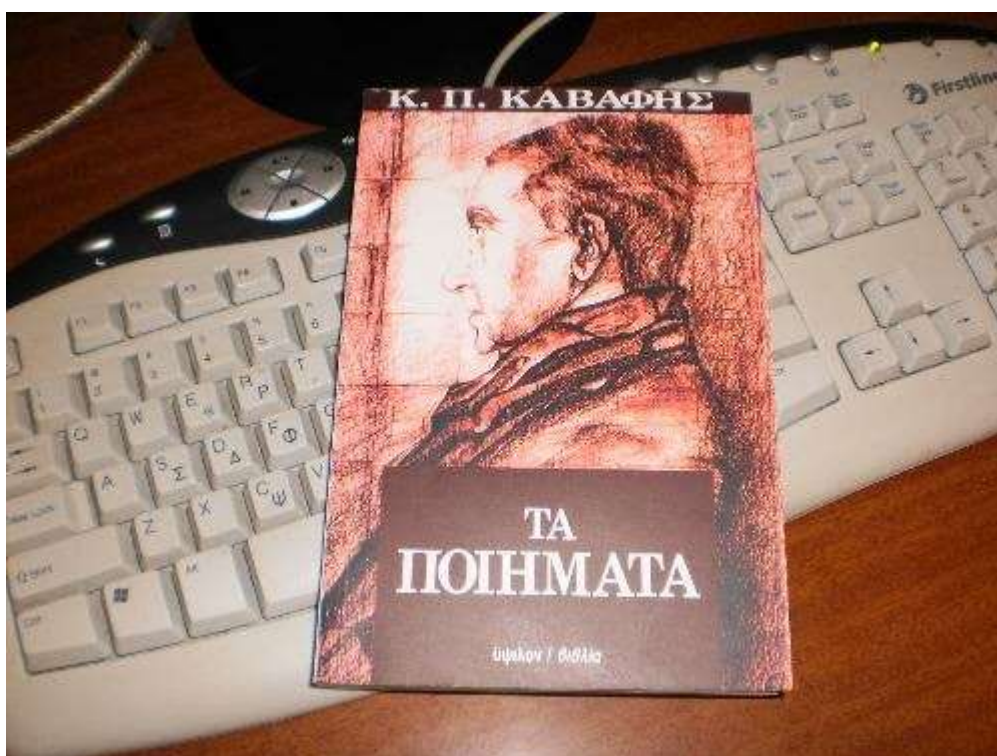

Γενικό Λύκειο Αλιάρτου
Ερευνητική εργασία Α΄ Τετραμήνου
Σχ. έτος: 2015-2016

Ο Αλεξανδρινός ποιητής – Κ.Π. Καβάφης

Αλιάρτος, Ιανουάριος 2016

Συντελεστές

Συνεργάστηκαν οι μαθητές:

1^η Ομάδα:	Η Αλεξάνδρεια. Η Αλεξάνδρεια στον πολιτισμό. Βιογραφία του Κ.Π. Καβάφη. Η Αλεξάνδρεια ως πηγή έμπνευσης του ποιητή. Γενικά χαρακτηριστικά της καβαφικής ποίησης. Σύμβολα της ποίησης του Καβάφη.
Αραπίτσα Αικατερίνη	
Βίτση Αικατερίνη	
Γκραμόζι Ειρήνη Ντασιώτη Σοφία	

2^η Ομάδα:	Καβάφης, ο Ιστορικός Ποιητής. Ιστορικά ποιήματα του Κωνσταντίνου Καβάφη
Μπίμπαση Ελευθερία	
Πελώνη Σοφία	
Φωλιά Ευγενία	

3^η Ομάδα:	Ο Φιλόσοφος Ποιητής. Φιλοσοφικά – Διδακτικά ποιήματα του Κωνσταντίνου Καβάφη
Μιχοπούλου Ανδρονίκη	
Ντασιώτη Μαρία	
Ντρίζα Τζέσικα	
Σάλτα Γεωργία	

4^η Ομάδα:	Ο ερωτικός Καβάφης. Προσέγγιση των ηδονικών ποιημάτων.
Ζυγογιάννη Μαρία	
Νεοφωτίστου Παναγιώτα	
Μαρκάϊ Μπλερίνα	
Τσώτση Ιωάννα	

Υπεύθυνη Καθηγήτρια :

Ζωγράφου Ιωάννα

ΠΕ 02 – Φιλολόγος

Περίληψη

Πάντα σε κάθε αναφορά στο έργο του Καβάφη το ενδιαφέρον δραστηριοποιείται αυθόρμητα, με τον τρόπο που έχει η τέχνη να κερδίζει τις εκλεκτότερες εντυπώσεις του βίου. Η αδιαμφισβήτητη ποιητική αξία του και το διαχρονικό ενδιαφέρον που προκαλεί, κάνουν ευπρόσδεκτη κάθε σχετική έρευνα του έργου του γλυκύτετου Αλεξανδρινού ποιητή. Στην παρούσα ερευνητική εργασία θα επιχειρήσουμε να γνωρίσουμε τον ιδιαίτερο βίο του ποιητή, το έργο του, τους θεματικούς κύκλους των ποιημάτων του, τη μορφή τους, τις επιδράσεις που δέχτηκε ο ποιητής και πως τα σύμβολα λειτούργησαν και τι σκοπούς εξυπηρέτησαν στα ποιήματά του. Θα περιδιαβούμε μαζί του και με οδηγό τα ποιήματά του την κοσμοπολίτικη Αλεξάνδρεια της εποχής του, για να διαπιστώσουμε τους λόγους που η εν λόγω πόλη αποτέλεσε αναμφισβήτητη *μούσα* του ποιητή. Θα διαβάσουμε ιστορικά, φιλοσοφικά και ηδονικά ποιήματα του ποιητή και θα στοχαστούμε, θα αποπειραθούμε να διεισδύσουμε στη βαθιά ποιητική σκέψη, θα αναζητήσουμε τις στάσεις ζωής που μας προτείνει ο ποιητής. Τέλος θα προσπαθήσουμε να γνωρίσουμε τον ποιητή μέσα από πλούσιο φωτογραφικό υλικό που αναζητήσαμε στο διαδίκτυο.

Περιεχόμενα

	Σελίδα
Εισαγωγικό σημείωμα	10
1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο	12
Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, Η ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ	
1.1 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ	12
1.2 Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ	13
2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο	19
ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟ ΤΟΥ Κ.Π. ΚΑΒΑΦΗ	
2.1 ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΒΑΦΗ	19
Α) Το έργο του	
Β) Οι θεματικοί κύκλοι της Καβαφικής ποίησης	
Γ) Η μορφή	
3 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο	25
ΕΠΙΡΡΟΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΑΒΑΦΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ	
3.1 Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ	25
3.2 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ	27
3.3 ΤΑ ΣΥΜΒΟΛΑ ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ	28
4 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο	32
Κ.Π. ΚΑΒΑΦΗΣ: Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΠΟΙΗΤΗΣ	
4.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ	32
4.2 ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ	34
5 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο	45
Κ.Π. ΚΑΒΑΦΗΣ: Ο ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ	
5.1 ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ	46
6 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο	54
Ο ΕΡΩΤΙΚΟΣ ΚΑΒΑΦΗΣ	
6.1 ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΩΤΙΚΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ	54
6.2 ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΩΤΙΚΟ ΚΑΒΑΦΗ	66
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΜΕ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	69
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	84

Εισαγωγικό σημείωμα

Το παρόν έργο εκπονήθηκε στα πλαίσια της ερευνητικής εργασίας της Α΄ Λυκείου, κατά το έτος 2015-16 (α΄ τετραμήνου) από τους μαθητές και των δύο τμημάτων που επέλεξαν να μελετήσουν την ποίηση του Αλεξανδρινού ποιητή.

Με κριτήριο την παγκόσμια αναγνώριση του ποιητικού έργου του ο Κ. Π. Καβάφης αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους εκφραστές της Νεοελληνικής ποίησης. Ποιητής της Ελληνικής διασποράς, αποκλίνοντας από την Ελλαδική ποίηση της εποχής του και τον ιδεολογικό του αντίποδα Κωστή Παλαμά, ο Αλεξανδρινός δημιουργεί, με ασκητική προσήλωση και εγκλωβισμένος στη μόνωσή του, έργο που διακρίνεται για το φιλοσοφικό του στοχασμό, την ιδιαίτερη και πρωτότυπη γλώσσα και έκφραση, την πίστη του στο <<μέγα >>ελληνικό κόσμο, την περηφάνια του για το πολιτισμικό <<κράμα>>, στο οποίο ανήκει και ο ίδιος και, τέλος, τις στάσεις ζωής που διδάσκει στους σύγχρονους του αλλά και στις γενιές που θα ακολουθήσουν.

Η εργασία μας αποτελείται από τέσσερις ενότητες και επιχειρεί να προσεγγίσει τις παρακάτω πτυχές του έργου του ποιητή: την Αλεξάνδρεια ως <<φάρο>> πολιτισμού με <<άρωμα>> ελληνισμού γιατί αυτή είναι η πόλη που του έδωσε το προσωνύμιο <<Αλεξανδρινός>>, τα σύμβολα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ποίησής του, το ρόλο της Ιστορίας στο έργο του ποιητή, μια και ο Καβάφης έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικός ποιητής, το φιλοσοφικό βάθος των ποιημάτων του με σαφείς διδακτικές προεκτάσεις και, τέλος, θα επιχειρηθεί μια *δειλή* προσέγγιση του ερωτικού Καβάφη.

Ο σχολιασμός των ποιημάτων που επιλέξαμε πρέπει να αντιμετωπιστεί ως μια πρώτη απόπειρα να έλθουμε σε επαφή με το καβαφικό έργο και να ζήσουμε την ατμόσφαιρα του ποιητή και ως υπόσχεση ότι στο μέλλον αυτή η προσπάθεια θα ενδυναμωθεί.

Οι μαθητές

1^ο Υπόθεμα:

Αλεξάνδρεια: η πόλη του Καβάφη

Ομάδα 1^η:

Αραπίτσα Αικατερίνη
Βίτση Αικατερίνη
Γκραμόζι Ειρήνη
Ντασιώτη Σοφία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, Η ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ

Η Αλεξάνδρεια ιδρύθηκε το 331 π.Χ. από τον Αλέξανδρο τον Μέγα. Είναι η δεύτερη πρωτεύουσα της σύγχρονης Αιγύπτου. Υπήρξε το σπουδαιότερο λιμάνι και η πρωτεύουσα της χώρας κατά την αρχαιότητα. Η πόλη της Αλεξάνδρειας βρίσκεται στα δυτικά του Δέλτα του Νείλου, μεταξύ της Μαρεώτιδος λίμνης και της νήσου του Φάρου. Συνδεόταν τεχνητά με ένα είδος γέφυρας, το λεγόμενο Επταστάδιο που ένωνε το νησί Φάρος με την πόλη. Για να ξεχωρίζει από τις υπόλοιπες 31 Αλεξάνδρειες έγινε γνωστή ως «Αλεξάνδρεια η εν Αιγύπτω», η οποία σήμερα ονομάζεται Ισκανταρίγια. Από τον 3^ο αιώνα η Αλεξάνδρεια διακοσμείται με μνημεία και αποκτά σταδιακά τον χαρακτήρα με τον οποίο θα μείνει γνωστή μέχρι το τέλος της αρχαιότητας.

1.1 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ:

1. Οι κατακόμβες “Κομ Ελ Σουκάφα”
2. Το μεγάλο Ελληνο-Ρωμαϊκό Μουσείο
3. Ο Κίονας του Πομπαίου
4. Το Ρωμαϊκό αμφιθέατρο
5. Το φρούριο Καϊτ Μπέη
6. Το τζαμί ΑμπουλΑμπάς
7. Το ανάκτορο Μοντάζα
8. Το πολιτιστικό κέντρο στο Αλ Σιλσίλα με τη σύγχρονη μεγάλη βιβλιοθήκη
9. Το σπίτι του Καβάφη

1.2 Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Η νεότερη κοσμοπολίτικη Αλεξάνδρεια γεννήθηκε την εποχή της διοίκησης της Αιγύπτου από τον Μεχμέτ Αλή και άνθισε πολιτισμικά μέχρι τη διακυβέρνηση του Νάσερ. Ήταν πατρίδα του Κωνσταντίνου Καβάφη, του ποιητή Τζιουζέπε Ουνγκαρέτι, καθώς και του Φίλιππου Μαρινέτι.

Α) Ο Φάρος

Ο Φάρος της Αλεξάνδρειας είναι ένα από τα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου. Χτίστηκε τον 3ο αιώνα π.Χ. από τον Σώστρατο τον Κνίδιο και κατασκευάστηκε πάνω στη νησίδα Φάρος, η οποία αποτέλεσε τμήμα του λιμανιού της Αλεξάνδρειας.

Β) Η Βιβλιοθήκη

Η Βιβλιοθήκη υπήρξε η κυριότερη πνευματική εστία της ελληνικής εποχής. Αποτέλεσε τμήμα του μουσείου της πόλης που είχε ιδρύσει ο Πτολεμαίος Σωτήρας και σύντομα πλουτίστηκε με πολυάριθμες συλλογές πολύτιμων βιβλίων. Επίσης η βιβλιοθήκη δεν αποτέλεσε μόνο κέντρο φιλολογικής έρευνας αλλά και πρακτικών επιστημών.

Γ) Το Ρωμαϊκό Θέατρο

Βρισκόταν κάτω από ένα μουσουλμανικό νεκροταφείο κτισμένο πάνω στο αρχαίο Ιερό του Πάνα. Οι αρχαιολόγοι χρειάστηκαν τριάντα χρόνια ανασκαφών για να το ανακαλύψουν.

Δ) Μουσείο Καβάφη

Ο Κωστής Μοσκόφ, ως μορφωτικός σύμβουλος της Πρεσβείας της Ελλάδος στην Αίγυπτο, πρωτοστάτησε για την μετατροπή του σπιτιού του Καβάφη σε μουσείο. Τα έπιπλα του ποιητή είχαν πουληθεί από τους κληρονόμους του, αλλά χάρη σε φίλους με καλή μνήμη και με τη βοήθεια φωτογραφιών ανακατασκευάστηκαν. Όσο για το πλούσιο αρχείο και τη βιβλιοθήκη του ποιητή, αυτά διασώθηκαν από τον Γ. Π. Σαββίδη.

Ε) Εθνικό Μουσείο Αλεξάνδρειας

Πρόκειται για ένα από τα σημαντικότερα μουσεία της Αιγύπτου καθώς η σημαντικότητα των εκθεμάτων του προδίδει διεθνή αναγνώριση και κύρος. Εγκαινιάστηκε το 2005 από τον Χόσνι Μουμπάρακ και στεγάστηκε σε ένα τριώροφο κτήριο ιταλικού ρυθμού που χρονολογείται από το 1929 και βρίσκεται σε ένα μεγάλο κήπο με σπάνια δέντρα και φυτά, κοντά στο κέντρο της πόλης.

ΣΤ) Λόγιοι

Είναι πρόσωπα που έχουν ρίζες καταγωγής στην Αλεξάνδρεια :

- Έντουαρντ Μόργκαν Φόρστερ
- Αντώνης Μπενάκης
- Πηνελόπη Δέλτα
- Κωνσταντίνος Παρθένης

Η Αντιόχεια και η Αλεξάνδρεια, είναι ο χώρος μέσα στον οποίο ο κλασικός ελληνισμός και η αρχαία θρησκεία έρχονται σε επαφή και αλληλεπίδραση με ανατολίτικες αξίες και θρησκείες. Υπάρχει μια σύγκρουση του πληθυσμού σχετικά με την εθνικότητα, τη θρησκεία, την πολιτική. Και οι τρεις θεσμοί περνούν μια βαθιά κρίση και δημιουργούνται παράδοξα φαινόμενα και παράδοξες αμφιλεγόμενες προσωπικότητες. Γέννημα της Αλεξάνδρειας ήταν και η πολυδιάστατη ποιητική φυσιογνωμία του Καβάφη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟ ΤΟΥ Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗ

2.1 ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΒΑΦΗ

Ο Καβάφης αποτέλεσε μια από τις σπουδαιότερες προσωπικότητες της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου στις 29 Απριλίου 1863 και πέθανε στην ίδια πόλη το 1933, την ημέρα των γενεθλίων του από καρκίνο του λάρυγγα. Οι γονείς του ήταν ο Πέτρος Καβάφης και η Χαρίκλεια Φωτιάδη που απέκτησαν εννέα παιδιά, από τα οποία το τελευταίο ήταν ο Ποιητής.

Πολλά από τα παιδικά του χρόνια τα έζησε στην Αγγλία, γι' αυτό και γνώριζε αρχικά μόνο την αγγλική γλώσσα. Ταξίδεψε στην Κωνσταντινούπολη, το Παρίσι, το Λονδίνο και την Ελλάδα, ενώ εγκαταστάθηκε μόνιμα στη Αλεξάνδρεια. Εκτός από τα αγγλικά γνώριζε τα γαλλικά, τα ελληνικά και τα αραβικά. Χάρη στους οικοδιδασκάλους έμαθε την τέχνη των γραμμάτων, ενώ ο ίδιος ανέπτυξε την πνευματική του παιδεία. Ήταν γνώστης της ελληνικής ιστορίας, της κλασικής παιδείας και της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας. Πανεπιστημιακές σπουδές δεν πραγματοποίησε ποτέ.

Η οικογένειά του ήταν ιδιαίτερα εύπορη, ωστόσο μετά τον θάνατο του πατέρα του οι οικονομικές δυσκολίες τον ανάγκασαν να εργαστεί. Παράλληλα αφοσιώθηκε στην ποίηση, η οποία ήταν πρωτότυπη για την εποχή του και μοναδική. Οι κύριες επιρροές ήταν σύγχρονοι

Αθηναίοι ποιητές και το πάθος του για την ομοφυλοφιλία, από το οποίο προσπάθησε να απαλλαχτεί αλλά απέτυχε.

Α) Το έργο του

Το χειρόγραφο του ποιήματός του *Θερμοπόδες*.

Σήμερα η ποίησή του όχι μόνο έχει επικρατήσει στην Ελλάδα, αλλά και κατέλαβε μία εξέχουσα θέση στην όλη ευρωπαϊκή ποίηση, ύστερα από τις μεταφράσεις των ποιημάτων του αρχικά στα Γαλλικά, Αγγλικά, Γερμανικά και κατόπιν σε πολλές άλλες γλώσσες.

Το σώμα των Καβαφικών ποιημάτων περιλαμβάνει: Τα 154 ποιήματα που αναγνώρισε ο ίδιος (τα λεγόμενα Αναγνωρισμένα), τα 37 Αποκηρυγμένα ποιήματά του, τα περισσότερα νεανικά, σε ρομαντική καθαρεύουσα, τα οποία αργότερα αποκήρυξε, τα Ανέκδοτα, δηλαδή 75 ποιήματα που βρέθηκαν τελειωμένα στα χαρτιά του, καθώς και τα 30 Ατελή, που βρέθηκαν στα χαρτιά του χωρίς να έχουν πάρει την οριστική τους μορφή. Τύπωσε ο ίδιος το 1904 μια μικρή συλλογή με τον τίτλο *Ποιήματα*, στην οποία περιέλαβε τα ποιήματα: *Φωνές, Επιθυμίες, Κεριά, Ένας γέρος, Δέησις, Οι ψυχές των γερόντων, Το πρώτο σκαλί, Διακοπή, Θερμοπόδες, Τα παράθυρα, Περιμένοντας τους βαρβάρους, Απιστία και Τα άλογα του Αχιλλέως*. Η συλλογή, σε 100-200 αντίτυπα, κυκλοφόρησε ιδιωτικά.

Το 1910 τύπωσε πάλι τη συλλογή του, προσθέτοντας αλλά επτά ποιήματα: *Τρώες, Μονοτονία, Η κηδεία του Σαρπηδόνας, Η συνοδεία του Διονύσου, Ο Βασιλεύς Δημήτριος, Τα βήματα και Ούτος εκείνος*. Και αυτή η συλλογή διακινήθηκε από τον ίδιο σε άτομα που εκτιμούσε.

Το 1935 κυκλοφόρησε στην Αθήνα, με επιμέλεια της Ρίκας Σεγκοπούλου, η πρώτη πλήρης έκδοση των (154) *Ποιημάτων* του, που εξαντλήθηκε αμέσως. Δύο ακόμη ανατυπώσεις έγιναν μετά το 1948.

Ο ποιητής επεξεργαζόταν επίμονα κάθε στίχο, κάποτε για χρόνια ολόκληρα, προτού τον δώσει στην δημοσιότητα. Σε αρκετές από τις εκδόσεις του υπάρχουν διορθώσεις από το χέρι του και συχνά όταν επεξεργαζόταν ξανά τα ποιήματά του τα τύπωνε διορθωμένα.

B) Οι θεματικοί κύκλοι της καβαφικής ποίησης

Μια προτομή του Κωνσταντίνου Καβάφη, βρίσκεται στο διαμέρισμά του.

Ο ίδιος είχε κατατάξει τα ποιήματά του σε τρεις κατηγορίες: τα ιστορικά, τα φιλοσοφικά και τα ερωτικά ή αισθησιακά.

Τα **ιστορικά ποιήματα** εμπνέονται κυρίως από την ελληνιστική περίοδο, και στα περισσότερα έχει εξέχουσα θέση η Αλεξάνδρεια. Αρκετά άλλα προέρχονται από την ελληνορωμαϊκή αρχαιότητα και το Βυζάντιο, χωρίς να λείπουν και ποιήματα με μυθολογικές αναφορές (π.χ. *Τρώες*). Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι ο Καβάφης δεν εμπνέεται καθόλου από το πρόσφατο ιστορικό παρελθόν, δηλαδή την επανάσταση του '21, αλλά ούτε και από την κλασική αρχαιότητα. Οι περίοδοι που επιλέγει είναι περίοδοι παρακμής ή μεγάλων αλλαγών και οι περισσότεροι ήρωές του είναι "ηττημένοι".

- Τα **αισθησιακά ή ερωτικά** ποιήματα, που είναι και τα πιο λυρικά, κυριαρχεί η ανάμνηση και η αναπόληση. Αυτό που προκαλεί τα συναισθήματα δεν είναι το παρόν, αλλά το παρελθόν, και πολύ συχνά ο οραματισμός
- Τα **φιλοσοφικά** ποιήματα ονομάζονται από άλλους «διδασκτικά». Ο Ε.Π. Παπανούτσος τα διαίρεσε στις εξής ομάδες: ποιήματα με "συμβουλές προς ομοτέχνους", δηλαδή ποιήματα για την ποίηση, και ποιήματα που πραγματεύονται άλλα θέματα, όπως το θέμα των *Τειχών*, την έννοια του χρέους (*Θερμοπύλες*), της ανθρώπινης αξιοπρέπειας (*Απολείπειν ο Θεός Αντώνιον*), της μοίρας (*Καισαρίων*) κ.ά
- Διαχωρίζοντας το ποιητικό του έργο σε φιλοσοφικό, ιστορικό και ηδονικό, στα ποιήματά του αποτυπώνονται το ερωτικό στοιχείο, τη φιλοσοφική του σκέψη και η ιστορική του γνώση. Όσον αφορά στα ιστορικά του ποιήματα ιδιαίτερα, οφείλουμε να λάβουμε υπ' όψιν μας ότι τα συνέθεσε βιώνοντας την ατμόσφαιρα μιας πόλης που έγινε κατά το ελληνιστικό της παρελθόν χωνευτήρι λαών και σταυροδρόμι πολιτισμών. Οι ήρωές του είναι γνωστά ιστορικά πρόσωπα ή γεννήματα της φαντασίας του και ο ποιητής αφηγείται στους χαρακτήρες που πλάθει ανθρώπινες συμπεριφορές σημαδεμένες από πρόσκαιρο της επιτυχίας και τη μοίρα που εξουδετερώνει την ανθρώπινη θέληση.

Νεκρική μάσκα του Καβάφη.

Πόλεις της ανατολικής Μεσογείου –ιδιαίτερα η Αλεξάνδρεια όπως προαναφέρθηκε– είναι ο τόπος που λαμβάνουν χώρα τα περιστατικά των ποιημάτων και σύμφωνα με το περιεχόμενό τους χαρακτηρίζονται από τους σύγχρονους σχετικά ερευνητές της καβαφικής ποιητικής ως ψευδοϊστορικά, ιστορικοφανή και ιστοριογενή. Τη διαφορετικότητα ανάμεσα στα ιστορικά του ποιήματα επισήμανε ο ίδιος ο ποιητής, χωρίς όμως να τους δώσει ιδιαίτερη ονομασία. Εισηγητής του όρου «ψευδοϊστορικό» είναι ο Σεφέρης για να διαχωρίσει με αυτόν τα ποιήματα που χρησιμοποιούν το ιστορικό υλικό μεταφορικά, αλληγορικά δημιουργώντας

ψεύτικες ιστορίες. Ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος με τη σειρά του εισηγήθηκε τον όρο «ιστορικοφανή». Εκεί εντάσσει τα ιστορικά ποιήματα, των οποίων τα φανταστικά πρόσωπα εμπλέκονται σε ιστορικό πλαίσιο που επενδύει την πλοκή. Ο Μιχάλης Πιερής θεώρησε αναγκαίο τον όρο «ιστοριογενή» για τα ποιήματα που γεννήθηκαν από άμεσο ιστορικό υλικό. Τέλος τα ερωτικά ή αισθησιακά ποιήματα του ηδονικού κύκλου του Καβάφη αποτελούν αναμνήσεις πραγματοποιημένων ή μη ερώτων εκφράζοντας τον ιδιότυπο ερωτισμό του, για τον οποίο έχουν τεθεί αρκετές αμφιβολίες.

Γ) Η μορφή

Η γλώσσα και η στιχουργική μορφή των ποιημάτων του Καβάφη ήταν ιδιόρρυθμες και πρωτοποριακές για την εποχή. Τα βασικά χαρακτηριστικά τους είναι:

- Ιδιότυπη γλώσσα, μείγμα καθαρεύουσας και δημοτικής, με ιδιωματικά στοιχεία της Κωνσταντινούπολης.
- Εξαιρετικά λιτός λόγος, με ελάχιστα επίθετα (όσα υπάρχουν έχουν πάντα ιδιαίτερη σημασία, δεν είναι ποτέ συμβατικά, κοσμητικά επίθετα).
- Ουδέτερη γλώσσα, σχεδόν πεζολογική, μακριά από τις ποιητικές συμβάσεις της εποχής. Η γλώσσα δεν αποκαλύπτει τα συναισθήματα.
- Εξαιρετικά σύντομα ποιήματα.
- Ιαμβικός ρυθμός, αλλά τόσο επεξεργασμένος που συχνά είναι δύσκολο να διακριθεί.
- Ομοιοκαταληξία όχι σε όλα τα ποιήματα, ενίοτε χαλαρή και περιστασιακή.
- Ιδιαίτερη σημασία στα σημεία στίξης: παίζουν ρόλο για το νόημα (π.χ. ειρωνεία) ή λειτουργούν ως οδηγίες απαγγελίας (π.χ. χαμήλωμα του τόνου της φωνής στις παρενθέσεις).

Συμπερασματικά η Αλεξάνδρεια ήταν μια από τις πρωτεύουσες εμπνεύσεις του καθώς επίσης και η ελληνιστική και βυζαντινή ιστορία και αυτό γίνεται εμφανές στα ποιήματά του. Το έργο του ξεχωρίζει για την ευγένεια, το ήθος και την ιδεολογία αλλά και για την γνήσια ελληνικότητα. Το ύφος του έχει πεζολογικό χαρακτήρα και παρουσιάζει ποιήματα που τα χαρακτηρίζει η ιδιαίτερη αρμονία. Επίσης, προϊδεάζει τον άνθρωπο για τις δυσμενείς καταστάσεις στη ζωή του και τον βοηθά να τις αντιμετωπίσει με τόλμη, υπομονή και

αξιοπρέπεια. Παρ' όλο το γεγονός ότι τα ποιήματα του επεκτάθηκαν στο ευρωπαϊκό και αμερικάνικο χώρο, υπήρξαν αρκετοί που άσκησαν αρνητική κριτική στην ποίησή του κυρίως για την ιδιόρρυθμη τεχνοτροπία του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΕΠΙΡΡΟΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΑΒΑΦΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ

3.1 Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ

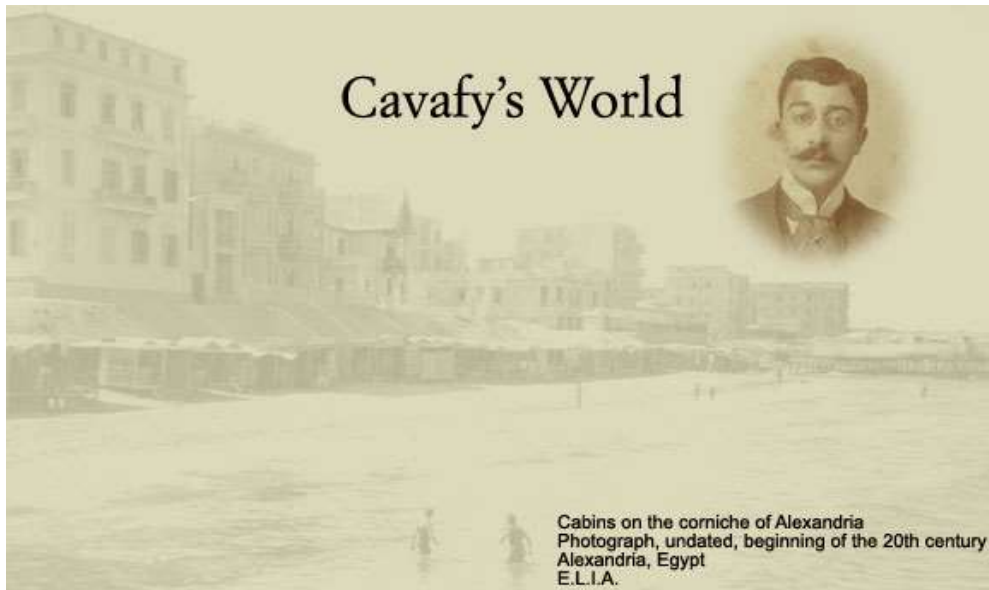
Για την Αλεξάνδρεια στην ποίηση του Καβάφη έχουν γραφτεί πολλά κείμενα. Η σχέση του ποιητή με την πόλη του συνεχίζει ακόμα και σήμερα να συγκινεί και να εμπνέει. Για κάθε μεγάλο δημιουργό υπάρχει μια μούσα. Η Αλεξάνδρεια αναμφισβήτητα υπήρξε η μούσα του Καβάφη. Ήταν σταθερό σημείο αναφοράς σε όλα του τα ποιήματα. Αφηγείται τις ιστορίες με τέτοιο τρόπο που οι ήρωες, είτε ξεπηδούν από την ιστορία, είτε είναι επινοημένοι, αναπαριστούν με αξιοζήλευτη αληθοφάνεια τα βασικά χαρακτηριστικά της πόλης που συμβόλιζε το πεδίο δράσης της ανθρώπινης απόστασης.

Η Αλεξάνδρεια προβάλλεται ξεκάθαρα μέσα από τα ποιήματα «Αλεξανδρινοί βασιλείς». Στο ποίημα αυτό μνημονεύονται τα όμορφα αλεξανδρινά τοπία, το Αλεξανδρινό Γυμνάσιο, η πολυτέλεια της άρχουσας τάξης, η υποτέλεια των αυλικών, αν και στόχος του ποιητή είναι να τονίσει την μεγαλομανία και την υπέρμετρη ματαιοδοξία αλλά και την μάταιη επίδειξη δύναμης των δύο βασιλέων του Αντωνίου και της Κλεοπάτρας. Ξαφνικά το ύφος του

αλλάζει όταν περιγράφει την πόλη. Η μεταστροφή αυτή είναι εντυπωσιακή και δηλώνει την αγάπη του ποιητή για την πόλη-μούσα του.

Η Αλεξάνδρεια μνημονεύεται ακόμη και στους στίχους του εμβληματικού ποιήματος «Ιθάκη». Η Αιγυπτιακή αυτή μαγευτική πόλη είναι το κέντρο του κόσμου, μέρος του ταξιδιού, αλλά και το αποκορύφωμά του το τέλος και η αρχή, ο στόχος και η διαδρομή. Στο ποίημά του αυτό ο Καβάφης μας διαβεβαιώνει πως η Ιθάκη μας έδωσε το ταξίδι.

Η Αλεξάνδρεια λειτουργεί στην ποίηση του Καβάφη ως ένας σημαντικός χώρος γεμάτος γνώσεις, ελληνικότητα, ερωτικές εμπειρίες καθώς και μια πλούσια ιστορία με μια ιδιαίτερη δυναμικότητα. Η Αλεξάνδρεια μια όμορφη πόλη, ένας τόπος πλούσιος σε ιστορικές μεταβολές, δοσμένη πάντοτε στον έρωτα, στη ζωή και φυσικά ως σύμβολο των σημαντικότερων επιτευγμάτων και ονείρων κάθε ανθρώπου, είναι μερικές από τις παρουσίες της αγαπημένης αυτής πολιτείας στο έργο του Καβάφη. Ο ίδιος κατορθώνει όχι μόνο να ταυτίσει την πόλη αυτή με το έργο του, αλλά και να την εντάξει στον κόσμο της ποίησης καθιστώντας την ένα από τα ωραιότερα σύμβολα του ποιητικού του έργου.

3.2 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ

Βασικό χαρακτηριστικό της ποίησης του Καβάφη είναι η ιδιότυπη λόγια γλώσσα του, με τύπους της δημοτικής και των αρχαίων ελληνικών. Τα ποιήματά του είναι μοντέρνα, δεν έχουν ομοιοκαταληξία, οι στροφές μπορεί να μην έχουν ίσο αριθμό και οι στίχοι να είναι ανισοσύλλαβοι. Το μέτρο είναι ιαμβικό και αρκετές φορές απουσιάζει η στίξη. Ωστόσο, άλλες φορές, η στίξη παίζει σημαντικό ρόλο. Ο λόγος του είναι απλός, λιτός, πυκνός, επιγραμματικός, αντιρρητορικός, πεζολογικός χωρίς διακοσμητικά επίθετα, λυρικές εκφράσεις και πλούσια εκφραστικά μέσα. Η αφήγησή και οι περιγραφές του είναι υπερρεαλιστικές και ο λόγος του ακριβής. Κύριο χαρακτηριστικό του έργου του είναι η συμβολική χρήση των αρχαίων μύθων και ιστορικών προσώπων. Η συγκίνηση, το συναίσθημα και ο λυρισμός καλύπτονται έντεχνα πίσω από μύθους και σύμβολα. Τα έργα του χαρακτηρίζονται από ειρωνεία και σαρκασμό και απουσιάζει η περιγραφή της φύσης. Ο Καβάφης είναι ο ποιητής του εσωτερικού χώρου και της νεκρής φύσης. Χρησιμοποιεί έντονο δραματικό μονόλογο. Τα ποιήματά του χαρακτηρίζονται από θεατρικότητα και, όπως και στο αρχαίο δράμα, τα πρόσωπα που δρουν υποδύονται ρόλους.

3.3 ΤΑ ΣΥΜΒΟΛΑ ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ

Η ποίηση του Καβάφη προσπαθεί να αποτυπώσει αντιλήψεις για τη ζωή, οι οποίες να εκφράζουν την αλήθεια. Καταγράφει τη δική του θέση με τρόπο ποιητικό και με τρόπο τέτοιο ώστε να αποκαλύπτει την αλήθεια που διατυπώνεται. Επίσης, καταγράφει σκέψεις που φωτίζουν με ειλικρίνεια την ανθρώπινη δράση και σύμβολα που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της συνείδησης των ανθρώπων.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το ποίημα «Ιθάκη», σύμβολο των στόχων που θέτουν οι άνθρωποι στη ζωή τους. Σκοπός του ταξιδιού είναι να συγκεντρώσει ο άνθρωπος όσο το δυνατόν περισσότερες γνώσεις, εμπειρίες αλλά και πνευματικές και σωματικές απολαύσεις. Η «Ιθάκη» συμβολίζει τον λόγο για τον οποίο ξεκινάμε την πορεία μας και τον στόχο που θέτουμε στη ζωή μας. Στο τέλος, βλέπουμε ότι η ίδια η Ιθάκη δεν έχει κάτι άλλο να μας προσφέρει πέρα από το ταξίδι που μας χάρισε.

Από την άλλη, η Αλεξάνδρεια έρχεται να συμβολίζει όλα όσα έχουμε αποκτήσει στη ζωή μας, όλα αυτά που επιθυμούσαμε και αυτά που στερηθήκαμε εξαιτίας μιας ήττας στη ζωή μας. Στο ποίημα « Απολείπειν ο θεός Αντώνιον», ο Καβάφης μας παρουσιάζει τον Αντώνιο τη στιγμή που συνειδητοποιεί ότι ο θεός-προστάτης του τον εγκαταλείπει.

Γενικά, τα σύμβολα που χρησιμοποιεί ο Καβάφης σχετίζονται με διάφορα ζητήματα της ανθρώπινης ζωής, δραστηριότητας και συμπεριφοράς. Ωστόσο, η προσέγγιση δεν είναι τόσο εύκολη. Παράδειγμα αποτελεί το ποίημα του «Περιμένοντας τους Βαρβάρους». Εκεί οι Βάρβαροι συμβολίζουν την επιθυμία για αλλαγή, επιστροφή σε προηγούμενες μορφές κοινωνικής ζωής. Τα σύμβολα που χρησιμοποιεί ο Καβάφης γίνονται αποδεκτά από ένα ευρύ κοινό και δεν περιορίζουν τη αναγνώριση από μία και μόνο εκδοχή.

Για παράδειγμα, στο ποίημα «Τείχη», τα τείχη συμβολίζουν τους περιορισμούς του ατόμου από την κοινωνία, την οικογένεια, τη θρησκεία ή και ακόμα τον ίδιο του τον εαυτό μέσω των ανασφαλειών και προκαταλήψεών του. Έτσι, ο Καβάφης κατόρθωσε να εκφράσει σημαντικές έννοιες με ιδιαίτερα παραστατικό τρόπο.

Χάρη στα σύμβολα η ποίηση του Καβάφη αποκόμισε σημαντικό κέρδος αφού επέτρεψαν στην ποίησή του να ενταχθεί πιο εύκολα στο κοινό κώδικα επικοινωνίας των αναγνωστών του και να παραμείνει ως πολύτιμο και διαχρονικό σημείο αναφοράς για όλους τους λάτρεις της λογοτεχνίας.

... Η Ίθάμη σ'έδωσε τ'ωραίο ταξίδι.
Χωρίς αύτην δεν θάβγαίνες όλόν δρόμο.
Αλλά δεν έχει να σε δώσει πιά.

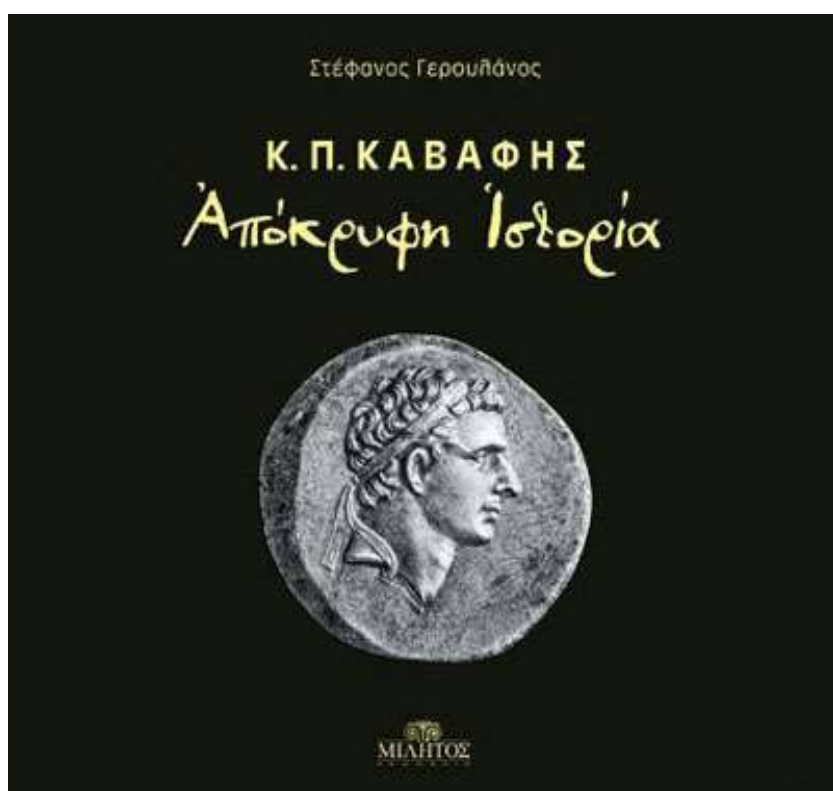
Κι αν πτωχή την βρείς ή Ίθάμη δεν σε χέλασε.
"Ελσι σαρός που έγινες, με τόση πείρα,
ήδη θα τό μαλάκαρες ή Ίθάμες τι σημαίνουν.

Κ.Π. Καβάφης.

2ο Υπόθεμα:

Κ.Π. Καβάφης: Ο Ιστορικός και ο Ποιητής

Ομάδα 2^η:

Μπίμπαση Ελευθερία
Πελώνη Σοφία
Φωλιά Ευγενία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^Ο

Κ.Π.ΚΑΒΑΦΗΣ: Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Το γεγονός ότι ο Ποιητής έζησε στην Αλεξάνδρεια ξύπνησε στον ποιητή έντονο ενδιαφέρον για την ιστορία που υπήρξε μια βασική πηγή έμπνευσης του.

Στην αρχή της καλλιτεχνικής του δημιουργίας επηρεάστηκε από τον ρομαντισμό και αργότερα από τον συμβολισμό. Στις αρχές του 20ου αιώνα ο ποιητής περνά στον ρεαλισμό που διαμορφώνει το προσωπικό βιωματικό ύφος του.

Τα ιστορικά γεγονότα αποτελούν για τον ποιητή αφορμή για να εκφράσει τον εσωτερικό του κόσμο. Η γλώσσα που χρησιμοποιεί είναι ιδιότυπη. Ο τόνος είναι διδακτικός και κυριαρχεί σε πολλά από τα έργα του.

Ο Γ. Ξενόπουλος ήταν ο πρώτος που έκανε την ποίηση του Καβάφη γνωστή σε όλη την Αθήνα.

3.1 Ιστορική μέθοδος του Καβάφη

Ο Καβάφης ποιητής της ιστορίας:

Ο Καβάφης μελετούσε στο πρωτότυπο και σημείωνε τις αντιρρήσεις του διασταυρώνοντας με την ιστορία του ελληνικού έθνους. Ο ποιητής σημείωνε από αυτά που διάβαζε λέξεις νέες, όμορφες, περίεργες, αλλά και άγνωστες σε χρήση.

Ο ποιητής στα ποιήματά του χρησιμοποιεί την ανάγκη του τώρα στο ιστορικό ανάλογο του τότε. Η ιστορική ύλη γίνεται η κυρίαρχη κρούστα που επικαλύπτει και σχεδιάζει σε ολόκληρη την έκτασή του, το οποίο δημιουργεί συνθήκες θεματικής απόκρυψης. Το ποιητικό του θέμα το μισοκρύβει το μισοφωτίζει το μετακινεί ιστορικά και το παρουσιάζει ως ιστορικό περιστατικό. Το πρόβλημα του τώρα, ένα δηλαδή οξύ παροντικό γεγονός που συνέχει και απασχολεί την ανθρώπινη κοινότητα, ο ποιητής δεν το φωτίζει άμεσα και δε μιλάει γι' αυτό με τρόπο ευθύ. Το ανάγει σε μια ανάλογη και παρόμοια στιγμή ή κατάσταση του ιστορικού παρελθόντος. Με τον τρόπο αυτής της αναγωγής, μιλάει για το θέμα του εντελώς έμμεσα, πλάγια ή και κρυπτικά. Στην ουσία δηλαδή αποκρύπτει το ποιητικό θέμα μια και το

περιβάλλει – ουσιαστικά το σκεπάζει – και το ντύνει με μια επένδυση αναλογικής ιστορικότητας.

Πιο συγκεκριμένα, με αυτή την αναγωγή του ποιήματος στον κόσμο της ιστορίας, ο Καβάφης προσδίδει στην ποιητική του δημιουργία πρωτοφανέρωτα και ιδιάζοντα χαρακτηριστικά. Να τα συναριθμήσουμε και να τα παρουσιάσουμε.

Το πρώτο: το ποίημα δεν απορροφά απλώς ένα μικρό ποσοστό ιστορικής ύλης που συσσωματώνεται και, ενδεχομένως, χάνεται ή αποδυναμώνεται μέσα σε άλλα, πιο ισχυρά, ποιητικά στοιχεία. Συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Η ιστορική δηλαδή ύλη γίνεται η κυρίαρχη κρούστα που επικαλύπτει και σκεπάζει το ποίημα σε ολόκληρη την έκτασή του. Αυτή, ακριβώς, η ολική επικάλυψη του ποιήματος από την ιστορική κρούστα, δημιουργεί συνθήκες θεματικής απόκρυψης.

Αυτή η έννοια της θεματικής απόκρυψης είναι το δεύτερο στοιχείο στο οποίο θα θέλαμε να σταθούμε. Το θέμα δηλαδή που απασχολεί τον ποιητή, βγαίνει τρόπον τινά από τον εαυτό του, ντύνεται με ένα αλλότριο (τυπικά) ένδυμα, μεταμορφώνεται, διαλύεται και χάνεται περιβεβλημένο με το κουκούλι της ιστορικής ύλης.

Ο αναγνώστης θα πρέπει να ανασύρει την ιστορική κρούστα, να ανοίξει το κουκούλι και να αναζητήσει, μέσα στα ιστορικά περιστατικά, όλα αυτά τα λανθάνοντα νοήματα. Η αναζήτηση θα τον βοηθήσει να επαναφέρει το ποίημα από την ιστορική του διάσταση στην πραγματική του θεματική λειτουργικότητα.

Τα λανθάνοντα νοήματα που η αναζήτησή τους συνιστά το γοητευτικό «παιχνίδι» της διεϊσδυσης στον νοηματικό πυρήνα του ποιήματος, είναι το τρίτο στη σειρά στοιχείο πού θα θέλαμε να θίξουμε.

Τελικά, αν υπεραπλουστεύσουμε τα πράγματα, όλη αυτή η διαδικασία της επένδυσης του ποιητικού θέματος με ιστορική ύλη, ουσιαστικά ανήκει στο ευρύτερο γένος της ποιητικής υποβολής. Δεν προβάλλει δηλαδή ο ποιητής, μπροστά στα μάτια του αναγνώστη, το ποιητικό του θέμα ολόσωμο, γυμνό, ολόκληρο, ατόφιο, καθαρό και άπλετα φωτισμένο. Αντίθετα, το μισοκρύβει, το κρατά στο ημίφως, το ντύνει με τυπικά αλλότρια ρούχα, το μισοφωτίζει, το μετακινεί χρονικά και το παρουσιάζει ως ιστορικό ή ψευδοϊστορικό περιστατικό. Όλη αυτή η ποιητική τροπικότητα προκαλεί και ερεθίζει. Προκαλεί τον αναγνώστη να αναζητήσει μέσα στη συνολική ιστορική σκηνοθεσία, αυτό που του κρύβει ο ποιητής ή, καλύτερα, το προβάλλει με την τέχνη και την τεχνική της υποβολής.

Η ιστορική αυτή μέθοδος της θεματικής απόκρυψης που εμπλέκει τον αναγνώστη στην αναζήτηση μιας ιστορικής αναλογίας και ομοιότητας, ανήκει αποκλειστικά στους ποιητικούς τρόπους του Καβάφη. Αυτός εγκαινίασε μια τέτοια ποιητική τροπικότητα. Είναι, ακριβώς, αυτή που χαρακτηρίζει τα ιστορικά ή τα ψευδοϊστορικά ποιήματα του Αλεξανδρινού. Ποιήματα, για παράδειγμα, όπως *Ο Δαρείος, Περιμένοντας τους βαρβάρους*, *Απολείπει ο Θεός Αντώνιον*, καθώς και πολλά άλλα, καλυμμένα ολοκληρωτικά με ένα γοητευτικό στρώμα «ιστορικότητας», κρατούν στον πυρήνα τους το θέμα ερεθιστικά μισοφωτισμένο – μισοειπωμένο. Μιλούν κατά βάθος, για αξίες, για καταστάσεις ολικής κοινωνικής κατάπτωσης ή για μια στάση αξιοπρέπειας στη ζωή. Αυτή είναι, τελικά, η γοητεύουσα ιστορική μέθοδος που, ως ένα είδος ποιητικής τροπικότητας, αναδεικνύει και καθιστά απτή την ποιητική μεγαλοσύνη του Καβάφη.

3.2 Μια μικρή προσέγγιση των Ιστορικών ποιημάτων του Καβάφη

Τα ποιήματα του έχουν ως βάση τα ιστορικά γεγονότα και πρόσωπα και θυμίζουν, χωρίς να αναφέρεται σε κάποιο υπαρκτό πρόσωπο ή γεγονός. Επιλέγει κυρίως εποχές παρακμής και ηττημένα ιστορικά πρόσωπα για τα ποιήματά του. Η αναφορά σε πραγματικά ιστορικά γεγονότα γίνεται για να σχολιάσει τις συνθήκες που επικρατούσαν μεταδίδοντας ένα μήνυμα προς τους σύγχρονους αναγνώστες.

A) Αλεξανδρινοί Βασιλείς

Μαζεύθηκαν οι Αλεξανδρινοί
να δουν της Κλεοπάτρας τα παιδιά,
τον Καισαρίωνα, και τα μικρά του αδέρφια,
Αλέξανδρο και Πτολεμαίο, που πρώτη
φορά τα βγάξαν έξω στο Γυμνάσιο,
εκεί να τα κηρύξουν βασιλείς,

μες στη λαμπρή παράταξι των στρατιωτών.

Ο Αλέξανδρος— τον είπαν βασιλέα
της Αρμενίας, της Μηδίας, και των Πάρθων.
Ο Πτολεμαίος— τον είπαν βασιλέα
της Κιλικίας, της Συρίας, και της Φοινίκης.
Ο Καισαρίων στέκονταν πιο εμπροστά,
ντυμένος σε μετάξι τριανταφυλλί,
στο στήθος του ανθοδέσμη από υακίνθους,
η ζώνη του διπλή σειρά σαπφείρων κι αμεθύστων,
δεμένα τα ποδήματά του μ' άσπρες
κορδέλλες κεντημένες με ροδόχροα μαργαριτάρια.
Αυτόν τον είπαν πióτερο από τους μικρούς,
αυτόν τον είπαν Βασιλέα των Βασιλέων.

Οι Αλεξανδρινοί ένοιωθαν βέβαια
που ήσαν λόγια αυτά και θεατρικά.

Αλλά η μέρα ήτανε ζεστή και ποιητική,
ο ουρανός ένα γαλάζιο ανοιχτό,
το Αλεξανδρινό Γυμνάσιον ένα
θριαμβικό κατόρθωμα της τέχνης,
των αυλικών η πολυτέλεια έκτακτη,
ο Καισαρίων όλο χάρις κι εμορφιά
(της Κλεοπάτρας υιός, αίμα των Λαγιδών).
κ' οι Αλεξανδρινοί έτρεχαν πια στην εορτή,
κ' ενθουσιάζονταν, κ' επευφημούσαν
ελληνικά, κ' αιγυπτιακά, και ποιοι εβραίικα,
γοητευμένοι με τ' ωραίο θέαμα—
μ' όλο που βέβαια ήξευραν τι άξιζαν αυτά,
τι κούφια λόγια ήσανε αυτές η βασιλείες.

Το ποίημα παρουσιάζει με ιδιαίτερο τρόπο την ηθική πτώση μιας βασίλισσας που καταφεύγει σε ανούσιες εκδηλώσεις για να ενισχύσει το κύρος της, αλλά και την ένοχη συμμετοχή των υπηκόων της που αναγνωρίζουν την αλήθεια.

B) Καισαρίων (38 π.Χ)

Εν μέρει για να εξακριβώσω μια εποχή,
εν μέρει και την ώρα να περάσω,
την νύχτα χθες πήρα μια συλλογή
επιγραφών των Πτολεμαίων να διαβάσω.
Οι άφθονοι έπαινοι κ' η κολακείες
εις όλους μοιάζουν. Όλοι είναι λαμπροί,
ένδοξοι, κραταιοί, αγαθοεργοί·
κάθ' επιχείρησίν των σοφοτάτη.
Αν πεις για τες γυναίκες της γενιάς, κι αυτές,
όλες η Βερενίκες κ' η Κλεοπάτρες θαυμαστές.

Όταν κατόρθωσα την εποχή να εξακριβώσω
θάφινά το βιβλίο αν μια μνεία μικρή,
κι ασήμαντη, του βασιλέως Καισαρίωνος
δεν είλκυε την προσοχή μου αμέσως.....

Α, να, ήρθες συ με την αόριστη
γοητεία σου. Στην ιστορία λίγες
γραμμές μονάχα βρίσκονται για σένα,
κ' έτσι πιο ελεύθερα σ' έπλασα μες στον νου μου.
Σ' έπλασα ωραίο κ' αισθηματικό.
Η τέχνη μου στο πρόσωπό σου δίνει
μιαν ονειρώδη συμπαθητική εμορφιά.
Και τόσο πλήρως σε φαντάσθηκα,
που χθες την νύχτα αργά, σαν έσβυεν
η λάμπα μου —άφισα επίτηδες να σβύνει—
εθάρρεψα που μπήκες μες στην κάμαρά μου,

με φάνηκε που εμπρός μου στάθηκες· ως θα ήσουν
μες στην κατακτημένην Αλεξάνδρεια,
χλωμός και κουρασμένος, ιδεώδης εν τη λύπη σου,
ελπίζοντας ακόμη να σε σπλαχνισθούν
οι φαύλοι —που ψιθύριζαν το «Πολυκαισαρή».

(Από τα Ποιήματα 1897-1933, Ίκαρος 1984)

Το ποίημα αναφέρεται σε ένα υπαρκτό ιστορικό πρόσωπο. Ο ποιητής αποκαλύπτει το πώς η ιστορία λειτουργεί ως πηγή έμπνευσης γι' αυτόν και πως ακόμη μια μικρή αναφορά στο όνομα ενός προσώπου ενδέχεται να τον οδηγήσει στην ποιητική δημιουργία. Στο ποίημα αυτό η ιστορία αποτελεί την αυθεντική πηγή έμπνευσης. Η ιστορική πραγματικότητα δεν είναι πάντοτε απαραίτητο συστατικό. Λειτουργεί ως σκηνικό όπου τα πρόσωπα κινούνται για να εξυπηρετήσουν τις προθέσεις του ποιητή. Δημιουργεί ποιήματα που δεν αναφέρονται σε πραγματικά ιστορικά γεγονότα.

Γ) Περιμένοντας τους Βαρβάρους

— Τι περιμένουμε στην αγορά συναθροισμένοι;
Είναι οι βάρβαροι να φθάσουν σήμερα.
— Γιατί μέσα στην Σύγκλητο μια τέτοια απραξία;
Τι κάθοντ' οι Συγκλητικοί και δεν νομοθετούνε;
Γιατί οι βάρβαροι θα φθάσουν σήμερα.
Τι νόμους πια θα κάμουν οι Συγκλητικοί;
Οι βάρβαροι σαν έλθουν θα νομοθετήσουν.
— Γιατί ο αυτοκράτωρ μας τόσο πρωί σηκώθη,
και κάθεται στις πόλεως την πιο μεγάλη πύλη
στον θρόνο επάνω, επίσημος, φορώντας την κορώνα;
Γιατί οι βάρβαροι θα φθάσουν σήμερα.
Κι ο αυτοκράτωρ περιμένει να δεχθεί
τον αρχηγό τους. Μάλιστα ετοίμασε

για να τον δώσει μια περγαμινή. Εκεί
τον έγραψε τίτλους πολλούς κι ονόματα.
— Γιατί οι δυο μας ύπατοι κ' οι πραίτορες εβγήκαν
σήμερα με τες κόκκινες, τες κεντημένες τόγες·
γιατί βραχιόλια φόρεσαν με τόσους αμεθύστους,
και δαχτυλίδια με λαμπρά, γυαλιστερά σμαράγδια·
γιατί να πιάσουν σήμερα πολύτιμα μπαστούνια
μ' ασήμια και μαλάματα έκτακτα σκαλιγμένα;
Γιατί οι βάρβαροι θα φθάσουν σήμερα·
και τέτοια πράγματα θαμπώνουν τους βαρβάρους.
— Γιατί κ' οι άξιοι ρήτορες δεν έρχονται σαν πάντα
να βγάλουνε τους λόγους τους, να πούνε τα δικά τους;
Γιατί οι βάρβαροι θα φθάσουν σήμερα·
κι αυτοί βαρυνούντ' ευφράδειες και δημηγορίες.
— Γιατί ν' αρχίσει μονομιάς αυτή η ανησυχία
κ' η σύγχυσις. (Τα πρόσωπα τι σοβαρά που εγίναν).
Γιατί αδειάζουν γρήγορα οι δρόμοι κ' η πλατέες,
κι όλοι γυρνούν στα σπίτια τους πολύ συλλογισμένοι;
Γιατί ενύχτωσε κ' οι βάρβαροι δεν ήλθαν.
Και μερικοί έφθασαν απ' τα σύνορα,
και είπανε πως βάρβαροι πια δεν υπάρχουν.
Και τώρα τι θα γένουμε χωρίς βαρβάρους.
Οι άνθρωποι αυτοί ήσαν μια κάποια λύσις.

(Από τα Ποιήματα 1897-1933, Ίκαρος 1984)

Είναι ένα ψευδοϊστορικό ποίημα το οποίο δίνει την εντύπωση ότι αναφέρεται σε κάποιο ιστορικό γεγονός που διαδραματίστηκε στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Πρόκειται για έναν φανταστικό διάλογο που μετατίθεται από τον ποιητή χρονικά για να αποφευχθούν οι άμεσες συγκρίσεις με το ιστορικό παρόν του. Ο σκοπός, άλλωστε, του ποιητή είναι να μιλήσει γενικότερα για την επιθυμία των ανθρώπων να απλουστεύσουν τη ζωή τους και όχι συγκεκριμένα για τη δική του ιστορική εποχή. Ο Καβάφης αξιοποιεί την ιστορία για να αντλήσει συμπεριφορές, περιστατικά και γεγονότα που εν δυνάμει μπορούν να λειτουργήσουν ως φορείς σημαντικών μηνυμάτων για τον σύγχρονο αναγνώστη και όταν δεν

βρίσκει ιστορικά γεγονότα που να εξυπηρετούν πλήρως την ποιητική του ιδέα δεν διστάζει να αναδημιουργήσει ο ίδιος το πλαίσιο που επιθυμεί.

Δ) Στα 200 π.Χ

Μπορούμε κάλλιστα να φαντασθούμε
πως θ' αδιαφόρησαν παντάπασι στην Σπάρτη
για την επιγραφήν αυτή. «Πλην Λακεδαιμονίων»,
μα φυσικά. Δεν ήσαν οι Σπαρτιάται
για να τους οδηγούν και για να τους προστάζουν
σαν πολυτίμους υπηρέτας. Άλλωστε
μια πανελλήνια εκστρατεία χωρίς
Σπαρτιάτη βασιλέα γι' αρχηγό
δεν θα τους φαίνονταν πολλής περιωπής.
Α βεβαιότατα «πλην Λακεδαιμονίων».

Είναι κι αυτή μια στάσις. Νοιώθεται.

Έτσι, πλην Λακεδαιμονίων στον Γρανικό·
και στην Ισσό μετά· και στην τελειωτική
την μάχη, όπου εσαρώθη ο φοβερός στρατός
που στ' Άρβηλα συγκέντρωσαν οι Πέρσαι·
που απ' τ' Άρβηλα ξεκίνησε για νίκη, κ' εσαρώθη.

Κι απ' την θαυμάσια πανελλήνιαν εκστρατεία,
την νικηφόρα, την περίλαμπρη,
την περιλάλητη, την δοξασμένη
ως άλλη δεν δοξάσθηκε καμιά,
την απaráμιλλη· βγήκαμ' εμείς·
ελληνικός καινούριος κόσμος, μέγας.

Εμείς· οι Αλεξανδρείς, οι Αντιοχείς,
οι Σελευκείς, κ' οι πολυάριθμοι

επίλοιποι Έλληνες Αιγύπτου και Συρίας,
κ' οι εν Μηδία, κ' οι εν Περσίδι, κι όσοι άλλοι.
Με τες εκτεταμένες επικράτειες,
με την ποικίλη δράσι των στοχαστικών προσαρμογών.
Και την Κοινήν Ελληνική Λαλιά ως μέσα στην Βακτριανή την πήγαμεν, ως τους Ινδούς.

Η χρονολογία μας παραπέμπει στην εποχή που αρχίζει η παρακμή του ελληνοιστικού κόσμου.
Το ποίημα κατατάσσεται στα ιστορικά και πιο ειδικά στα ψευδοϊστορικά ποιήματα του Καβάφη.

Χρονικά επίπεδα του ποιήματος

Ιστορικό επίπεδο: το 334 π.Χ, με την μάχη στο Γρανικό ποταμό, ο Μ. Αλέξανδρος συντρίβει τους Πέρσες

Δραματικό επίπεδο: το 200 π.Χ

Ο Καβάφης επιλέγει αυτή την εποχή γιατί βρίσκεται στο μεταίχμιο του ελληνοιστικού κόσμου.

Ο χρόνος συγγραφής: το 1903 όταν γράφεται το ποίημα ο ελληνοισμός έχει βιώσει την μικρασιατική καταστροφή.

Χαρακτηριστικά γνωρίσματα της Καβαφικής ποίησης που συναντάμε στο ποίημα:

Στο ποίημα αυτό υπάρχει ένα έντονο ρητορικό ύφος. Παρατάσσεται, κατά σχήμα ασύνδετο, πλήθος ιδιαιτέρων επιθέτων. Η παράθεση και η καταλογράφηση των προσώπων του ελληνοιστικού κόσμου δηλώνει τον θαυμασμό και την υπερηφάνεια του αφηγητή για τα θαυμαστά αποτελέσματα της εκστρατείας του Αλεξάνδρου. Τα ειρωνικά σχόλιά του ξετυλίγονται κλιμακωτά: από τη λεπτή ειρωνεία στο σαρκασμό.

Το πεζολογικό ύφος αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της ποίησης του Καβάφη με απουσία ομοιοκαταληξίας, σταθερού αριθμού συλλαβών ή μέτρου.

Ο Καβάφης χρησιμοποιεί κυρίως δημοτική γλώσσα που την διανθίζει με στοιχεία καθαρεύουσας \ αρχαίζουσας και ιδιοματικές εκφράσεις. Ακόμα και σε ένα ιστορικό κατά βάση ποίημα, ο Καβάφης ουσιαστικά προβάλλει μία στάση ζωής.

Θέματα που προβάλλονται:

Η πανελλήνια εκστρατεία και τα αποτελέσματα της:

Ο αφηγητής δίνει έμφαση:

A) στην μεγάλη έκταση τη διασπορά του ελληνισμού

B) στον κοσμοπολιτισμό ως τρόπο ζωής

Γ) στη διάδοση της ελληνικής γλώσσας

Στάση ζωής:

Ο αφηγητής είναι αυστηρός απέναντι στους Σπαρτιάτες. Αυτό που τονίζει είναι η ανάγκη υποταγής του «εγώ» στο «εμείς», όταν οι συνθήκες το απαιτούν και η αποφυγή της εγωκεντρικής, εσωστρέφειας που οδηγεί στη στασιμότητα.

E) Ο Δαρείος

Ο ποιητής Φερνάζης το σπουδαίον μέρος του επικού ποιήματός του κάμνει.

Το πώς την βασιλεία των Περσών παρέλαβε ο Δαρείος Υστάσπου. (Από αυτόν

κατάγεται ο ένδοξός μας βασιλεύς,
ο Μιθριδάτης, Διόνυσος κ' Ευπάτωρ). Αλλ' εδώ
χρειάζεται φιλοσοφία· πρέπει ν' αναλύσει
τα αισθήματα που θα είχεν ο Δαρείος:
ίσως υπεροψίαν και μέθην· όχι όμως — μάλλον
σαν κατανόησι της ματαιότητος των μεγαλείων.
Βαθέως σκέπτεται το πράγμα ο ποιητής.

Αλλά τον διακόπτει ο υπηρέτης του που μπαίνει
τρέχοντας, και την βαρυσήμαντην είδησι αγγέλλει.
Άρχισε ο πόλεμος με τους Ρωμαίους.
Το πλείστον του στρατού μας πέρασε τα σύνορα.

Ο ποιητής μένει ενεός. Τι συμφορά!
Πού τώρα ο ένδοξός μας βασιλεύς,
ο Μιθριδάτης, Διόνυσος κ' Ευπάτωρ,
μ' ελληνικά ποιήματα ν' ασχοληθεί.
Μέσα σε πόλεμο — φαντάσου, ελληνικά ποιήματα.

Αδημονεί ο Φερνάζης. Ατυχία!
Εκεί που το είχε θετικό με τον «Δαρείο»
ν' αναδειχθεί, και τους επικριτάς του,
τους φθονερούς, τελειωτικά ν' αποστομώσει.
Τι αναβολή, τι αναβολή στα σχέδιά του.

Και νάταν μόνο αναβολή, πάλι καλά.
Αλλά να δούμε αν έχουμε κι ασφάλεια
στην Αμισό. Δεν είναι πολιτεία εκτάκτως οχυρή.
Είναι φρικτότατοι εχθροί οι Ρωμαίοι.
Μπορούμε να τα βγάλουμε μ' αυτούς,
οι Καππαδόκες; Γένεται ποτέ;
Είναι να μετρηθούμε τώρα με τες λεγεώνες;
Θεοί μεγάλοι, της Ασίας προστάται, βοηθήστε μας.

Όμως μες σ' όλη του την ταραχή και το κακό,
επίμονα κ' η ποιητική ιδέα πάει κι έρχεται
το πιθανότερο είναι, βέβαια, υπεροψίαν και μέθην·
υπεροψίαν και μέθην θα είχεν ο Δαρείος.

(Από τα Ποιήματα 1897-1933, Ίκαρος 1984)

Το ποίημα ανήκει στον Καβαφικό κανόνα και στα 154 αναγνωρισμένα ποιήματα του Καβάφη. Δεν γνωρίζουμε τίποτα για το πλέγμα των συγκεκριμένων περιστατικών που γύμνασε ο ποιητής στην ποιητική του φαντασία. Το ποίημα αποτελεί μια περικλειστη σκηνογραφία.

Ο τίτλος του ποιήματος είναι μονόλεξος και προβάλλει ένα κύριο όνομα, του βασιλιά της Περσίας.

Ιστορικό πλαίσιο

Τα πρόσωπα, γεγονότα και πράγματα του ποιήματος είναι αυθεντικά στοιχεία της ιστορίας. Η στίξη δεν είναι ιδιαίτερα συντακτική. Το ποίημα λειτουργεί θεατρικά. Ο ποιητής χρησιμοποιεί στο ποίημά του το Φερνάζη, ο οποίος ήταν ομότεχρός του και βρίσκεται σε ίση απόσταση από τον ποιητή και από εμάς.

Το ποίημα έχει έναν ειρωνικό τόνο. Υπάρχει η ψυχολογική διείσδυση του Καβάφη μέσα στα ποιητικά πρόσωπα. Ο Φερνάζης υποδύεται το ρόλο του πολίτη, και είναι ειλικρινής και ρεαλιστής. Ο Φερνάζης και ο Καβάφης έχουν το κοινό χαρακτηριστικό πως δεν μπορούν να κάνουν ποίηση χωρίς να πούνε την αλήθεια. Αυτή είναι η υπέροχή τους.

3^ο Υπόθεμα

Κ.Π. Καβάφης: Ο φιλόσοφος Ποιητής

Ομάδα 3^η

Μιχοπούλου Ανδρονίκη
Ντασιώτη Μαρία
Ντρίζα Τζέσικα
Σάλτα Γεωργία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

Κ.Π. ΚΑΒΑΦΗΣ: Ο ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Αναμφισβήτητα ο Καβάφης, ως ένα από τα μεγαλύτερα παραδείγματα της παγκόσμιας λογοτεχνίας, με κάθε ποίημά του κατάφερνε να διδάσκει τον άνθρωπο για τα λάθη του και να τον προετοιμάζει για το μέλλον του.

Είχε λοιπόν βαθιά πίστη στον ελληνισμό, φιλοσοφικό στοχασμό και έκδηλη ήταν η προτίμησή του για τις εποχές παρακμής. Αρχικά εμπνέεται από την ομηρική εποχή και γενικά από την προκλασική περίοδο της ιστορίας, ενώ αργότερα ξεπερνάει τα κλασσικά χρόνια για να φτάσει στην ελληνική παρακμή, τους ελληνιστικούς χρόνους και από εκεί ως το Βυζάντιο.

Καλλιεργεί τη φιλοσοφική ποίηση κυρίως στην δεκαετία 1900-1910. Τα φιλοσοφικά ποιήματα ονομάζονται από άλλους «διδασκτικά». Ο Ε.Π. Παπανούτσος τα διαίρεσε στις εξής ομάδες: ποιήματα με “συμβουλές προς ομοτέχνους”, δηλαδή ποιήματα για την ποίηση, και ποιήματα που πραγματεύονται άλλα θέματα, όπως το θέμα των Τειχών, την έννοια του χρέους (Θερμοπίλες), της ανθρώπινης αξιοπρέπειας (Απολείπειν ο Θεός Αντώνιον), της μοίρας (Καισαρίων) κ.ά. Στα κυριότερα ποιήματά του ο δεσπότης τόνος είναι παραινετικός, δηλαδή συμβουλευτικός, άρα διδακτικός. Ο Καβάφης δεν μιλάει «από καθέδρας», με άλλα λόγια δεν εκφράζεται με ύφος δασκαλίστικο, διότι πρόθεσή του δεν ήταν να δώσει στους αναγνώστες των ποιημάτων του μαθήματα καλής συμπεριφοράς. Αν έκανε κάτι τέτοιο δεν θα ήταν ποιητής.

Το κύριο χαρακτηριστικό της διδακτικής και φιλοσοφικής ποίησης του Καβάφη είναι το αποτέλεσμα ή το επιστέγασμα μιας δραματικής σύλληψης του ανθρώπου και της μοίρας του. Ένα δεύτερο χαρακτηριστικό της ποίησής του είναι ότι βρίσκει πάντα ένα σύμβολο στο οποίο συμπυκνώνεται και ενσαρκώνεται αυτό που θέλει να μας πει. Το σύμβολο αυτό έχει πάντα σχέση με τον άνθρωπο, την ιστορία του, τη μοίρα του. Ποτέ δεν χρησιμοποιεί εικόνες από τη φύση, τα ζώα ή τα φυτά. Επιλέγει μεγάλους άνδρες αλλά και μικρούς και ασήμαντους και τους κάνει σύμβολα. Το τρίτο χαρακτηριστικό είναι ότι δεν παύει να δημιουργεί υψηλή ποίηση, να διατηρεί ένα υψηλό ποιητικό τόνο, ήθος και ύφος. Τέλος, ο

υπαινιγμός, η ειρωνεία, η δραματικότητα, η αλληγορία είναι κάποια από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα τη ποίησης του Καβάφη, που της δίνουν την ιδιαιτερότητά της.

Η σκέψη του μορφοποιείται σε στοχαστικούς μονολόγους (ή ψευδοδιαλόγους) που προορίζονται να μορφοποιηθούν σε “λόγους” δημοσίου βήματος και σε “ακροάσεις” αγοράς. Τέτοια είδη είναι: οι “χρείες” (σύντομη ανάπτυξη ηθικών αποφθεγμάτων όπως “Σοφοί δε προσιόντων”), οι “γνώμες” (σύντομη ανάπτυξη αφηρημένων ιδεών όπως “Ιωνικόν”, οι “θέσεις” (σύντομη υποστήριξη μιας άποψης με κύρος), οι “παραινέσεις” (γενικής αξίας, βασισμένες σε ιστορικά παραδείγματα όπως “Απολείπειν ο Θεός Αντώνιον”) ή προς εαυτόν (όπως “Όσο μπορείς”), τα “εγκώμια” (αναγνώριση και ανάδειξη της σημασίας ιστορικών προσώπων ή πράξεων όπως “Θερμοπύλες”). Τα ποιήματα αυτής της κατηγορίας συμπυκνώνουν σε λιτές, εύστοχες και κατανοητές διατυπώσεις, στοχασμούς για διαχρονικά προβλήματα του ανθρώπου.

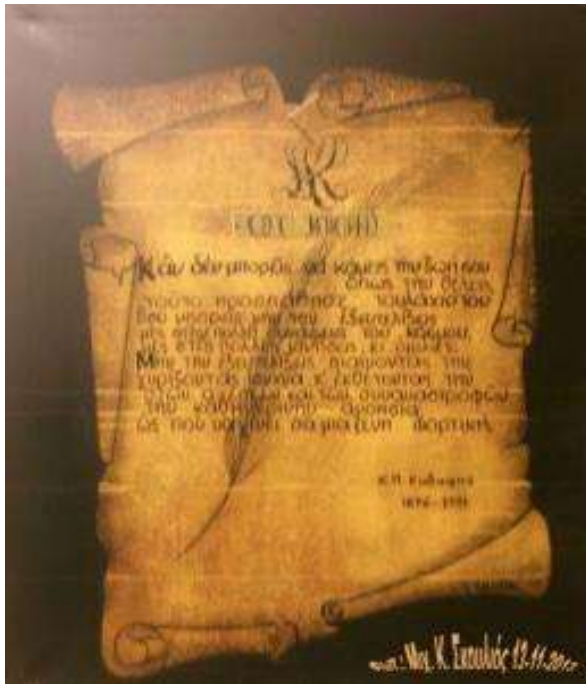
Γλώσσα: Τα πρώτα του ποιήματα ο Καβάφης τα γράφει στην Κωνσταντινούπολη, στη γλώσσα και στο ύφος των φαναριώτικων αστικών τραγουδιών. Η γλώσσα είναι ιδιότυπη, όπως και η ποίησή του στο σύνολό της. Στα περισσότερα ποιήματά του είναι δημοτική και χρησιμοποιεί τύπους της καθαρεύουσας για να δώσει ένα ιδιαίτερο εκφραστικό τόνο σε κάποιους στίχους του και να ενισχύσει το εννοιολογικό τους ξάφνιασμα.

5.1 Μια μικρή προσέγγιση των φιλοσοφικών ποιημάτων:

1)Όσο μπορείς

Κι αν δεν μπορείς να κάμεις την ζωή σου όπως την θέλεις,
τούτο προσπάθησε τουλάχιστον
όσο μπορείς: μην την εξευτελίζεις
μες στην πολλή συνάφεια του κόσμου,
μες στες πολλές κινήσεις κι ομιλίες.

Μην την εξευτελίζεις πηαίνοντάς την,
γυρίζοντας συχνά κ' εκθέτοντάς την
στων σχέσεων και των συναναστροφών
την καθημερινήν ανοησία,
ώς που να γίνει σα μια ξένη φορτική.

Δημοσιεύτηκε το 1913 και αφορά την διαμόρφωση της προσωπικής στάσης ζωής και την διαφύλαξη της αξιοπρέπειας και της ατομικής ελευθερίας που απειλούνται από εκδηλώσεις μαζοποίησης και ρηχού εντυπωσιασμού. Απευθύνεται σε β' πρόσωπο, υποδεικνύοντας με τις παραινήσεις του μια ηθική στάση ζωής. Υπάρχει όμως και το ενδεχόμενο ο ποιητής να απευθύνεται στον ίδιο του τον εαυτό.

Αρχικά, ο ποιητής θεωρεί ότι η συνεχής επαφή με πολλούς και διάφορους ανθρώπους, οι οποίοι δεν έχουν πάντοτε το χαρακτήρα και το ήθος που θα έπρεπε, λειτουργεί αρνητικά για εμάς τους ίδιους. Η διαρκής συναναστροφή με άλλους ανθρώπους, χωρίς η επιλογή τους να έχει γίνει με προσοχή, οδηγεί τον άνθρωπο στην απώλεια της προσωπικής του ταυτότητας, όλων των στοιχείων που συνθέτουν τη μοναδικότητά του και εν τέλει στην απώλεια της αξιοπρέπειάς του. Οι άνθρωποι που εντελώς άκριτα συναναστρέφονται διαρκώς με πολλούς ανθρώπους, στην πορεία χάνουν την επαφή με τον ίδιο τους τον εαυτό, παραμελούν τον αγώνα που χρειάζεται για να χτίσει κανείς την ιδιαίτερη προσωπικότητά του και καταλήγουν να γίνονται ένα με το πλήθος. Για τον ποιητή αυτός ο αβασάνιστος συγχρωτισμός αποτελεί σημαντικό πλήγμα. Ο άνθρωπος που αφήνεται να γίνει ένα με τη μάζα και δεν εργάζεται για τη διαφύλαξη της προσωπικότητάς του, εξευτελίζει ουσιαστικά τη ζωή του, καθώς χάνει αυτό που τον κάνει ξεχωριστό και ιδιαίτερο, χάνει την ατομικότητά του.

Στη συνέχεια, ο ποιητής παραθέτει τις συμβουλές του σχετικά με την αξία που έχει η διαφύλαξη της ατομικότητας, καθώς αν κάποιος βρίσκεται σε διαρκή κίνηση από τη μία παρέα στην άλλη κι από τη μία κοινωνική εκδήλωσή στην άλλη, εκθέτει τον εαυτό του στις

ανοησίες και ανούσιες κουβέντες κάθε ανθρώπου, τελικά κινδυνεύει να αλλοτριωθεί. Πιο συγκεκριμένα, κινδυνεύει να χάσει βασικά στοιχεία της προσωπικότητάς του, σε σημείο που να αισθάνεται πλέον ότι έχει αποξενωθεί από τον ίδιο του τον εαυτό και πως τελικά έχει ξεπέσει σε σχέση με το πώς ήταν παλιότερα ή με το πώς θα ήθελε να είναι. Ο άνθρωπος, δηλαδή, που δεν αφιερώνει χρόνο στον εαυτό του και στο χτίσιμο της προσωπικότητάς του, καταλήγει να εξαρτάται από τη γνώμη των άλλων και αδυνατεί να κατανοήσει πως η ιδιαίτερη αξία του εντοπίζεται εν τέλει στη μοναδικότητά του. Ένας άνθρωπος που επιχειρεί να ταιριάζει με άλλους ανθρώπους και προσπαθεί να ενταχθεί στις παρέες τους με το να γίνει ίδιος μ' αυτούς, καταλήγει να γίνεται ένα με τη μάζα και χάνει τον εαυτό του.

2)Θερμοπόλες

Τιμή σ' εκείνους όπου στην ζωή των
ώρισαν και φυλάγουν Θερμοπόλες.
Ποτέ από το χρέος μη κινούντες·
δίκαιοι κ' ίσοι σ' όλες των τες πράξεις,
αλλά με λύπη κιόλας κ' ευσπλαχνία·
γενναίοι οσάκις είναι πλούσιοι, κι όταν
είναι πτωχοί, πάλ' εις μικρόν γενναίοι,

πάλι συντρέχοντες όσο μπορούνε·
πάντοτε την αλήθεια ομιλούντες,
πλην χωρίς μίσος για τους ψευδομένους.

Και περισσότερη τιμή τούς πρέπει
όταν προβλέπουν (και πολλοί προβλέπουν)
πως ο Εφιάλτης θα φανεί στο τέλος,
κ' οι Μήδοι επί τέλους θα διαβούνε.

Ο Καβάφης αξιοποιώντας το ιστορικό γεγονός της μάχης των Θερμοπυλών, (της μάχης ανάμεσα στους Έλληνες και τον πολυάριθμο στρατό του Ξέρξη Α΄, τον Αύγουστο του 480 π.Χ., κατά την οποία οι Σπαρτιάτες έδειξαν υπέρτατη γενναιότητα με τη θυσία τους), συνθέτει ένα ποίημα για να επαινέσει όσους θέτουν στη ζωή τους κάποιο σημαντικό για εκείνους σκοπό και τον υπερασπίζονται μέχρι τέλους.

Ήδη από τον τίτλο του ποιήματος αντιλαμβανόμαστε τη χρήση ενός συμβόλου και μάλιστα ισχυρού. Οι Θερμοπύλες είναι ένα πασίγνωστο σύμβολο πολεμικής αρετής, ανδρείας και αλτρουισμού. Με πλήρη επίγνωση του χρέους και του καθήκοντός τους, οι ολιγάριθμοι στρατιώτες του Λεωνίδα προσφέρουν ό,τι πολυτιμότερο έχουν, τη ζωή τους, για την πατρίδα. Δίχως δισταγμό και αμφιβολίες στέκουν αμετακίνητοι στις θέσεις τους ακόμη και όταν μαθαίνουν για την προδοσία του Εφιάλτη. Συμπερασματικά, θα λέγαμε ότι αυτός ο τίτλος-σύμβολο εστιάζεται στον καθορισμό ενός χρέους και στην αμετακίνητη φύλαξη του.

Ο πρώτος στίχος λιτά και χωρίς περιστροφές δίνει το ελάχιστο που (πρέπει να) απολαμβάνουν οι άνθρωποι που όρισαν και φυλάνε Θερμοπύλες στην ζωή τους: Τιμή. Ούτε χρήματα, ούτε δόξα, ούτε αξιώματα. Μονάχα τιμή αξίζει να δοθεί σ' αυτούς που συνειδητά ρίχνονται στους κινδύνους της καθημερινότητας, ξέροντας πως μπορεί και να χάσουν, πως μπορεί να πληγωθούν και να ηττηθούν. Αυτοί, λοιπόν, είναι ξεχωριστοί, διότι «ποτέ από το χρέος μη κινούντες». Δεν τα παρατάνε ποτέ, αγωνίζονται και δίνουν τις μάχες τους όποτε κληθούν, δίχως να νοιάζονται αν η έκβαση της μάχης θα είναι θετική ή αρνητική, αν θα χάσουν ή όχι την ζωή τους.

Αυτοί οι άνθρωποι δίνουν την έμπνευση στον ποιητή και τον οδηγούν στη δημιουργία ενός ηθικού κώδικα στον οποίο τιμάται η δικαιοσύνη και η άκρα συνέπεια («δίκαιοι κ' ίσοι

σ'όλες των τές πράξεις»), αλλά μόνον όταν συνοδεύονται από λύπη και ευσπλαχνία («αλλά με λύπη κιόλας κ' ευσπλαχνία»). Επιπλέον, οι άνθρωποι που θέλει να τιμήσει ο ποιητής, παρά το γεγονός ότι είναι αφοσιωμένοι στην υπεράσπιση των αρχών τους και παραμένουν πάντοτε φιλαλήθεις, δε μισούν, δε μνησικακούν απέναντι στους ανθρώπους που καταφεύγουν στο ψέμα («πάντοτε την αλήθεια ομιλούντες, πλην χωρίς μίσος για τους ψευδομένους»).

Το βάρος ολόκληρου του ποιήματος βρίσκεται στο τελευταίο τετράστιχο. Αυτό έχει σημασία για τον ποιητή: να προβλέπεις ότι θα ηττηθείς (πάντα θα βρεθεί ένας Εφιάλτης και οι Μήδοι θα περάσουν) και όμως «να μη κινείς από το χρέος σου», να στέκεσαι ασάλευτος στη θέση σου και να πέφτεις με αξιοπρέπεια. Για τους υπερασπιστές των Θερμοπυλών του ποιήματος ο Εφιάλτης και οι Μήδοι βρίσκονται μέσα στο μέλλον. Αυτό έχει μεγάλη σημασία, αφού μεταξύ του παρόντος και του μέλλοντος υπάρχει ένα χρονικό διάστημα στο οποίο θα μπορούσε να εγκαταλείψει τη μάχη ο Λεωνίδας με τους τριακόσιους άνδρες του («μιας και ο Εφιάλτης θα φανεί στο τέλος»). Αντίθετα, παρέμεινε εκεί και θυσιάστηκε για τα ελληνικά ιδανικά μαζί με όλους τους υπόλοιπους στρατιώτες.

Η στάση που επέδειξαν οι Έλληνες στις Θερμοπύλες αποτελεί μέχρι και στις μέρες μας σημείο αναφοράς και παράδειγμα ανδρείας για ολόκληρο τον κόσμο, ένα σημείο που θα συνεχίσει μέχρι την αιωνιότητα να εμπνέει και να οδηγεί σε ασταμάτητους, αδυσώπητους αγώνες, των οποίων η έκβαση τις περισσότερες φορές δεν θα είναι θετική. Μα πάνω απ' όλα θα δίνει συνεχώς το σύνθημα για τη διαρκή επαγρύπνηση της διαφύλαξης των αξιών, των ιδανικών και των αρχών της κοινωνίας.

3) Τα Τείχη

Χωρίς περίσκεψιν, χωρίς λύπην, χωρίς αιδώ
μεγάλα κ' υψηλά τριγύρω μου έκτισαν τείχη.

Και κάθομαι και απελπίζομαι τώρα εδώ.
Άλλο δεν σκέπτομαι: τον νουν μου τρώγει αυτή η τύχη·

διότι πράγματα πολλά έξω να κάμω είχαν.
Α όταν έκτιζαν τα τείχη πώς να μην προσέξω.

Αλλά δεν άκουσα ποτέ κρότον κτιστών ή ήχον.
Ανεπαισθήτως μ' έκλεισαν από τον κόσμον έξω.

Το ποίημα «Τα Τείχη» είναι ένα από τα πρώτα αναγνωρισμένα ποιήματα του Καβάφη, γράφηκε το 1898 και δημοσιεύτηκε το 1904. Είναι ένα από τα λίγα ομοιοκατάληκτα

ποιήματά του,(κάτι ασυνήθιστο), και ποίημα γραμμένο σε α'ενικό πρόσωπο γιατί κατά κανόνα ο Καβάφης χρησιμοποιεί δεύτερο ή τρίτο πρόσωπο, ακόμα και αν νοηματικά αναφέρεται στον εαυτό του.

Στο ποίημα αυτό τα τείχη έχουν αλληγορική σημασία και υποδηλώνουν την απομόνωση που επιβλήθηκε στον ποιητή από τους συμπολίτες του, λόγω, υποθέτουμε, της ομοφυλοφιλίας του.

Εκείνο που προξενεί κατάπληξη είναι ότι δεν κατέβαλε καμία προσπάθεια να γκρεμίσει «τα τείχη» που οι άλλοι έκτισαν τριγύρω του. «Και κάθομαι και απελπίζομαι τώρα εδώ», γράφει, παραδεχόμενος τη ματαιότητα κάθε προσπάθειας, διακατεχόμενος από το αίσθημα της αδυναμίας να αγωνιστεί για την έξοδο από την κατάσταση της ομηρίας στην οποία είχε περιπέσει.

Από την μία ο Καβάφης αισθάνεται την απελπισία του φυλακισμένου, όταν γράφει «μεγάλα κ' υψηλά τριγύρω μου έκτισαν τείχη», από την άλλη όμως δηλώνει την ανημποριά του ανθρώπου να ελέγξει και να αλλάξει, όταν οι περιστάσεις το απαιτούν, τη ροή των πραγμάτων.

Τελικά ο ποιητής, αποδεχόμενος την ειμαρμένη του, το μόνο που φαίνεται να κάνει, ήταν να συμβιβασθεί με το αδιέξοδο στο οποίο είχε περιέλθει, εκφράζοντας τη θλίψη του για τις χαμένες ευκαιρίες, αφού, όπως γράφει, «διότι πράγματα πολλά έξω να κάμω είχαν».

Με τον συμβολισμό των τειχών ο Καβάφης επισημαίνει τους περιορισμούς που οι άλλοι θέτουν στη ζωή μας, με βάση τις δικές του ιδεοληψίες και προκαταλήψεις και την έλλειψη κατανόησης και ανοχής για τις ιδιαιτερότητες των διαφόρων ανθρώπων. Επίσης, τονίζει ότι ως άτομα ποτέ δεν είμαστε απόλυτα ελεύθεροι. Τα τείχη που περιβάλλουν τον καθένα μας είναι οι επικρατούσες κοινωνικές και ηθικές αντιλήψεις τις οποίες είναι αδύνατο να αλλάξουμε.

4^ο Υπόθεμα:

Ο Ερωτικός Καβάφης

4^η Ομάδα:
Ζυγογιάννη Μαρία
Νεοφωτίστου Παναγιώτα
Μαρκάϊ Μπλερίνα
Τσώτση Ιωάννα

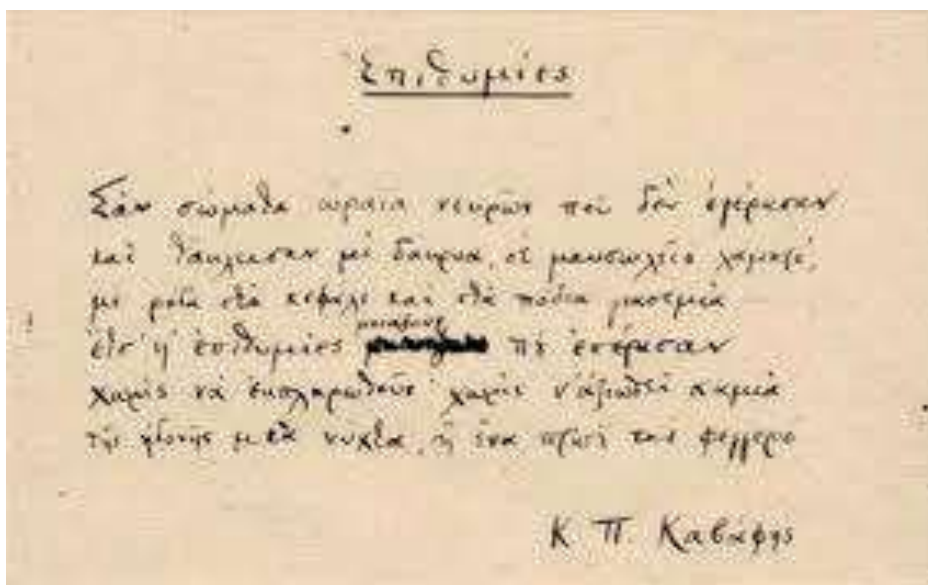
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6ο

Ο ΕΡΩΤΙΚΟΣ ΚΑΒΑΦΗΣ

Ο Κωνσταντίνος Κ.Π. Καβάφης, ρωμιός ποιητής της διασποράς χαρακτηρίζεται ως ποικιλότροπος, ιδίως για τα ερωτικά του ποιήματα, αφού ο ίδιος φέρει τον τίτλο του αισθησιακού ποιητή, κερδίζοντας επάξια πλήθος από κριτικές. Ο Αλεξανδρινός ποιητής όπως αναφέρει και ο Σαρεγιάννης, είναι << άνθρωπος του πλήθους>> που προσθέτει δικές του λεπτομέρειες σε θεάματα χωρίς όμως να αλλοιώνεται ο ίδιος, από τη μοναξιά και την εσωτερικότητά του.

Ο ποιητής, κορεσμένος από τα αγαθά της πόλης, δεν αποζητούσε τις πεζές ηδονές της, με αποτέλεσμα να ονειρεύεται το ειδυλλιακό αύριο με κύριο πρωταγωνιστή την ευαισθησία του. Ο Καβάφης αν και αρχικά φοβάται την αποδοκιμασία της κοινωνίας του 19ου και 20ου αιώνα σταδιακά αρχίζει να εξυμνεί τον έρωτα και να φανερώνει απροκάλυπτα την ομοφυλοφιλία του.

6.1 Μια μικρή προσέγγιση των ερωτικών ποιημάτων του Καβάφη

«Επιθυμίες»

Σαν σώματα ωραία νεκρών που δεν εγέρασαν
και τα 'κλεισαν, με δάκρυα, σε μαυσωλείο λαμπρό,
με ρόδα στο κεφάλι και στα πόδια γιασεμιά -
έτσ' η επιθυμίες μοιάζουν που επέρασαν
χωρίς να εκπληρωθούν· χωρίς ν' αξιωθεί καμιά
της ηδονής μια νύχτα, ή ένα πρωί της φεγγερό.

Συγκεκριμένα στο ποίημα << Επιθυμίες>> ο ποιητής αναπολεί ανεκπλήρωτες ηδονικές
μνήμες. Ο ίδιος, πιστεύει πως αποκαλύπτεται μονάχα στα <<Κρυμμένα>> ποιήματα
δημιουργώντας πελώρια ερωτήματα.

<<Επέστρεφε>>

Επέστρεφε συχνά και παίρνε με
Αγαπημένη αίσθησις
Επέστρεφε και παίρνε με.
Όταν ξυπνά του σώματος η μνήμη
Κι επιθυμιά παλιά ξαναπερνά στο αίμα,
Όταν τα χείλη και το δέρμα ενθουμούνται
Κι αισθάνονται τα χέρια σαν ν' αγγίζουν πάλι.

Επέστρεφε συχνά και παίρνε με τη νύχτα,
Όταν τα χείλη και το δέρμα ενθουμούνται

Η ερωτική του διάθεση και ιδίως στο ποίημα <<Επέστρεφε>> είναι ευδιάκριτη αφού ανακαλούνται έντονα οι μνήμες του παρελθόντος. Σταδιακά στόχος του έργου του είναι η εκθείαση της εφηβικής ηλικίας κάτι που επιτυγχάνεται πλήρως.

Ο Καβάφης μιλά συχνά για απολαύσεις πραγματικές και νοητές. Στο έργο του <<Μακριά>> εκφράζει τις προσωπικές του αναστολές και επανέρχεται στα μάτια του αγνώστου φίλου-συντρόφου του . Πρώτη φορά όμως ο ποιητής αποφασίζει να μιλήσει ξεκάθαρα για τον ακόρεστο και άνομο έρωτά του στο έργο του <<Πολυέλαιος>>.

Ο Κ.Π. Καβάφης χρησιμοποιούσε συχνά το θέμα της ετερότητας και πιο συγκεκριμένα τις πολλαπλές μεταμορφώσεις του στην ποίηση, δηλαδή στο ποιητικό βίωμα του "'τολμηρού"' σεξουαλισμού. Υπάρχει σταδιακή εξέλιξη. Αρχικά φαίνεται η φάση της ενοχής κατά την οποία η σεξουαλική ετερότητα ενσταλάζει στο ποιητικό υποκείμενο τύψεις, καταισχύνη και ένα αίσθημα εγκλεισμού. Ποιήματα όπως <<Στις σκάλες>> είναι χαρακτηριστικά της σεξουαλικής ετερότητας στην φάση της ενοχής.

Η δεύτερη φάση είναι της παραδοχής και της ανοχής, όπου παραδίδεται πλέον στην αναπόφευκτη διαφορετικότητα και η εμπειρία αρχίζει να αναχρηματοδοτείται και τέλος η φάση της αποδοχής, όπου η εμπειρία αποτελεί μακρινή ανάμνηση του σώματος και όχι του μυαλού, λυτρωμένη από την ενοχή και έτσι μετουσιώνεται σε ποίηση.

Ο Καβάφης δεν χωρά σε κανένα από τα "γραμματολογικά" καλούπια. Ο ποιητής που έθεσε τον <<Άλλο>> ως κεντρικό άξονα στην ποίηση, αποτέλεσε το μεγαλύτερο παράδοξο στην ελληνική λογοτεχνία.

Υπήρξε απρόβλεπτος ποιητής, που άργησε να ανθήσει. Αυτοδίδακτος και εσωστρεφής, αφού η γαλλομάθεια του ξεπερνούσε την ελληνομάθεια και κυκλοφορούσε τα πρόχειρα φυλλάδια του σε στενό κύκλο. Χαρακτηρίστηκε απόκεντρος και ανάδελφος ποιητής διότι μπορεί να μην ταξίδεψε αρκετά στην Ελλάδα παρόλα αυτά αγκάλιασε τον κόσμο της. Επιπλέον δεν ενδιαφέρονταν να μάθει τις εξελίξεις της ελληνικής λογοτεχνίας ούτε επηρεάστηκε από αυτές, αλλά άντλησε τα διδάγματα του απευθείας από την αρχαιότητα. Αν και η σεξουαλική απόκλιση υπήρξε κρυμμένη, ο Καβάφης εξέφρασε ανοιχτά και χωρίς περιττές απολογίες την πολιτισμική του ετερότητα.

Ο Κωνσταντίνος Καβάφης στα ερωτικά του ποιήματα μας αποκαλύπτει εμπειρίες και

αισθητικές απολαύσεις που σε μεγάλο βαθμό διαμόρφωσαν τον ίδιο αλλά και την ποιητική του δημιουργία. Ο έρωτας για τον ποιητή έχει ιδιαίτερη αξία και αποτελεί μια θεματική γύρω από την οποία περιστρέφονται πολλά από τα ποιήματα του.

Το ποίημα <<Μια νύχτα>> είναι ξεχωριστό, υπό την έννοια ότι αναφέρεται σε μια ερωτική εμπειρία του ποιητή. Ο ποιητής, αν και χρόνια αργότερα, θυμάται αρκετές λεπτομέρειες του χώρου, όπως φαίνεται στην πρώτη στροφή. Στη δεύτερη στροφή, μας δίνει την περιγραφή της ερωτικής του εμπειρίας εστιάζοντας κυρίως στα χείλη του εραστή του.

Τα περισσότερα ποιήματα του Καβάφη μας παρουσιάζονται ως αναπολήσεις μιας προηγούμενης εμπειρίας και αφήνει να περάσουν μεγάλα διαστήματα προτού απαθανατίσει τις μνήμες του παρελθόντος.

Το ό,τι ο ποιητής μας δίνει σε πρώτο πρόσωπο τα γεγονότα καθώς και η μνεία της μοναχικής του ζωής δημιουργούν μια πιστή αναπαράσταση της ζωής του, αφήνοντας ελάχιστα περιθώρια αμφιβολίας, τόσο για την αλήθεια της καταγραφής, όσο και για το ότι πρόκειται για καθαρά προσωπικό του βίωμα.

Ο Καβάφης στα ερωτικά του ποιήματα προσεγγίζει το δύσκολο για την εποχή του θέμα του ομόφυλου έρωτα από διάφορες οπτικές, όπως την εξύμνηση της ομορφιάς νέων ανδρών. Στο ποίημα <<Γκρίζα>> η αφορμή για την ενθύμηση του παλαιού έρωτα του είναι το γκρίζο

χρώμα που ήταν το χρώμα των ματιών του νέου, που είχε αγαπήσει. Η σύντομη σχέση όμως του ποιητή με τον νέο διεκόπη πρόωρα, όμως έχει αφήσει όμορφες αναμνήσεις.

«Γκρίζα»

Κυττάζοντας ένα οπάλιο μισό γκρίζο
θυμήθηκα δυο ωραία γκρίζα μάτια
που είδα· θάναι είκοσι χρόνια πρίν

.....
Για έναν μήνα αγαπηθήκαμε.
Έπειτα έφυγε, θαρρώ στην Σμύρνη,
για να εργασθεί εκεί, και πια δεν ιδωθήκαμε.

Θ' ασχήμισαν — αν ζει — τα γκρίζα μάτια·
θα χάλασε τ' ωραίο πρόσωπο.

Μνήμη μου, φύλαξέ τα συ ως ήσαν.
Και, μνήμη, ό,τι μπορείς από τον έρωτά μου αυτόν,
ό,τι μπορείς φέρε με πίσω απόψι.

Ο Κωνσταντίνος Καβάφης στα ποιήματα του αναφέρεται στον έρωτα μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου εναλλάσσοντας τον τρόπο με τον οποίο οι ήρωες του αντιμετωπίζουν την ερωτική τους επιλογή.

Παράλληλα, ο ποιητής στα ερωτικά του ποιήματα εναλλάσσει διαφορετικά χρονικά επίπεδα. Η ομόφυλη ερωτική εμπειρία δεν είναι βέβαια πάντοτε σαφής στα ποιήματα του Καβάφη, μιας και ο ποιητής κάποιες φορές δε διευκρινίζει το φύλο του προσώπου στο οποίο αναφέρεται.

Μια αποτύπωση της ομορφιάς βρίσκουμε στο ποίημα << Ήλθε για να διαβάσει >> το ποίημα αυτό είναι ενδεικτικό των προτιμήσεων του ποιητή, δηλαδή ο Καβάφης στα ποιήματα αυτά

όχι μόνο επιλέγει να μας περιγράψει νέους που έχουν αρμονικά σώματα και όμορφα πρόσωπα αλλά παράλληλα να μας διαβεβαιώσει ότι οι νέοι αυτοί είναι δοσμένοι χωρίς καμιά ενοχή στον ομόφυλο έρωτα.

Οι ενοχές για το είδος της ερωτικής επιλογής δεν είναι κάτι που ο ποιητής αποφεύγει ή αποκρύπτει. Σε αρκετά ποιήματα του ασχολείται με το θέμα αυτό και βάζει τους ήρωες του να προβληματίζονται για τις επιλογές τους.

Ενώ δηλαδή, ο ποιητής θα μπορούσε να αδιαφορήσει για τις κρατούσες κοινωνικές απόψεις και να δημιουργήσει ένα δικό του ποιητικό κόσμο, όπου τα πρόσωπα θα μπορούσαν ανενόχλητα να συνάπτουν ομόφυλες σχέσεις, προτιμά να εισάγει στην ποίηση του τις ενοχές και τις τύψεις των ανθρώπων που δεν επιλέγουν το συνηθισμένο στην ερωτική τους ζωή.

Η τολμηρή επιλογή του Καβάφη είναι να συνθέσει ποιήματα αφιερωμένα σε ωραίους έφηβους και άνομες ερωτικές εμπειρίες. Παρόλα αυτά ο Καβάφης κατόρθωσε να διατηρήσει στους στίχους του τη μνήμη όλων εκείνων των ωραίων προσώπων που αγάπησε ή φαντάστηκε συνθέτοντας ποιήματα.

"Ρωτούσε για την ποιότητα"

Ἄπ' τὸ γραφεῖον ὅπου εἶχε προσληφθεῖ
σὲ θέσι ἀσήμαντη καὶ φθινοπληρωμένη
(ὥς ὀκτώ λίρες τὸ μηνιάτικό του: μὲ τὰ τυχερὰ)
βγῆκε σ' ἀντέλεψεν ἡ ἔρημη δουλειὰ
ποῦ ὅλο τὸ ἀπόγευμα ἦταν σκυμένος:
βγῆκεν ἡ ὥρα ἑπτὰ, καὶ περπατοῦσε ἀργὰ
καὶ χάζευε στὸν δρόμο.— Ἐμορφος·
κ' ἐνδιαφέρων: ἔτσι ποῦ ἔδειχνε φθασμένος
στὴν πλήρη του αἰσθησιακὴν ἀπόδοσι.
Τὰ εἰκοσιέννια, τὸν περασμένο μῆνα τὰ εἶχε κλείσει.

Ἐχάζευε στὸν δρόμο, καὶ στὲς πτωχικὲς
παρόδους ποῦ ὀδηγοῦσαν πρὸς τὴν κατοικία του.

Περνώντας ἐμπρὸς σ' ἓνα μαγαζὶ μικρὸ

ὅπου πουλιούνταν κάτι πράγματα
ψεύτικα καὶ φθηνὰ γιὰ ἐργατικούς,
εἶδ' ἐκεῖ μέσα ἓνα πρόσωπο, εἶδε μια μορφή
ὅπου τὸν ἔσπρωξαν καὶ εἰσῆλθε, καὶ ζητοῦσε
τάχα νὰ δεῖ χρωματιστὰ μαντήλια.

Ρωτοῦσε γιὰ τὴν ποιότητα τῶν μαντηλιῶν
καὶ τί κοστίζουν μὲ φωνὴ πνιγμένη,
σχεδὸν σβυσμένη ἀπ' τὴν ἐπιθυμία.
Κι ἀνάλογα ἦλθαν ἢ ἀπαντήσεις,
ἀφηρημένες, μὲ φωνὴ χαμηλωμένη,
μὲ ὑπολανθάνουσα συναίνεσι.

Ὅλο καὶ κάτι ἔλεγαν γιὰ τὴν πραγματεία — ἀλλὰ
μόνος σκοπός: τὰ χέρια τῶν ν' ἀγγίζουν
ἐπάνω ἀπ' τὰ μαντήλια· νὰ πλησιάζουν
τὰ πρόσωπα, τὰ χεῖλη σὰν τυχαίως·
μια στιγμιαία στὰ μέλη ἐπαφή.

Γρήγορα καὶ κρυφά, γιὰ νὰ μὴ νοιώσει
ὁ καταστηματάρχης ποῦ στὸ βάθος κάθονταν.

Στο ποίημα <<Ρωτούσε για την ποιότητα>> υπάρχουν αρκετές παρανοήσεις και επιπλέον είναι πολλές οι φορές που εισπράττονται κυριολεκτικά και μόνον οι στίχοι, δίχως να αναλύονται και κάποιοι συμβολισμοί, πάντα απαραίτητοι στον Καβάφη που επιμένει να εξυψώνει συναισθήματα και να διδάσκει στάσεις ζωής.

Καμία λέξη προσδιοριστική του φύλου, καμία συγκεκριμένη αναφορά στο αρσενικό ή θηλυκό του πόθου. Δεν υπάρχει αμφιβολία πως ο Καβάφης εκκινεί από εμπειρία προσωπική ότι ο έρωτας και ο πόθος ξεφεύγουν από ετικέτες και κατατάξεις και προκαταλήψεις. Απευθύνεται στις αισθήσεις, στη φαντασίωση, στην ηδονή της στιγμής που είναι υπαινικτική, φορτισμένη στον ύψιστο βαθμό και νοιώθουμε την βαθύτατη συγκίνηση της χαμηλωμένης φωνής που δηλώνει <<υπολανθάνουσα συγκίνηση>>.

Ακολουθούμε τον Καβάφη στο μαγαζί, ζούμε στην ατμόσφαιρα που μας έχει υποβάλλει, σε ένα περιβάλλον καταλυτικό. Πιθανόν σε άλλες εποχές ο Καβάφης να ήταν πιο τολμηρός, αλλά ένα ποίημα κρίνεται πάντα καθ' εαυτό στην μορφή που παραδόθηκε και όχι αλλοιωμένο από εικασίες, τα <<αν>> της ιστορίας.

Όμως κάποτε, σε ένα παρελθόν όχι μακρινό, όλα εκείνα που σήμερα μπορεί να ακούγονται αστεία, ήταν απαραίτητα σε ένα φλερτ χρονοβόρο, αλλά και πάλι πολύ γοητευτικό. Δεν ήταν μόνο η απογοήτευση, ήταν περισσότερο μια μαζοχιστική επιθυμία να διαρκέσει η στιγμή όσο γίνεται περισσότερο, να απολαύσουμε την αναμονή ως εκεί που δεν πάει άλλο, να φυλακίσουμε εκείνα τα δευτερόλεπτα που γινόμαστε επιθυμητοί. Όπως συνήθως συμβαίνει στην Καβαφική ποίηση, στο ποίημα υπάρχουν ερωτήματα, αγωνίες και προβληματισμοί, προσωπικά που γοητεύουν κάποιες φορές περισσότερο και απ τον πρωτεύοντα σκοπό του κειμένου.

Έχουμε μια αντίθεση που γεννά ένα ερωτηματικό μία αναζήτηση παρόμοια με του τίτλου σε βαθμό που είναι να αναρωτιέται κανείς εάν ο Καβάφης δεν το τοποθέτησε επίτηδες εκεί θα διαπιστώσετε πως περισσεύει η περιγραφή μιας πτωχής και μίζερης πραγματικότητας. Μέσα σε αυτήν την εικόνα δείχνει πράγματι ένας νέος πάμπτωχος να ρωτά για την ποιότητα σε ένα μέρος όπου η ποιότητα απουσιάζει εξ ολοκλήρου.

Πόσο ειρωνικό είναι να αναφέρεται σε ποιότητες σαν αυτές που φαντάζουν τόσο απόμακρες και απρόσιτες για εσένα. Τελικά, μήπως η γνήσια επιθυμία, ο έρωτας, το πάθος, είναι αυτά που σφραγίζουν ένα περιβάλλον και όχι τα υλικά του μέρη. Οι προβληματισμοί γρήγορα κυλούν σε ουτολογικές αναζητήσεις και όλα αυτά μέσα από την εξαιρετική παρουσίαση ενός

κατά τα άλλα ασήμαντου περιστατικού του δρόμου, μιας φωτογραφίας.

Στο ποίημα καταφάσκει ο Καβάφης και μέσα από την προσωπική του απογοήτευση , προσπαθεί να βρει και να καταδείξει έναν δρόμο: την ποιότητα μπορείτε να την βρείτε παντού ,ακόμα και όταν το σύμπαν συνωμοτεί για να την κρύψει, να την πολεμήσει, να την ακυρώσει Καβάφης κακίζει πολλές φορές τον εαυτό του για δειλία και αυτό τον οδηγεί να ασχολείται βαθύτερα με την στάση του ανθρώπου απέναντι σε μια και να τον μειώσει και να τον προσαρμόσει στις ηθικές και άλλες επιταγές της.

Τέλος, είναι από τα λίγα του Καβάφη, που με άνεση θα μπορούσαν να ονομασθούν πολιτικά , με την ευρύτατη οπωσδήποτε έννοια , δηλαδή της σχέσης του προσώπου με την πόλη , την κοινωνία , το σύνολο.

Μύρης Αλεξάνδρεια του 340 μ.Χ

Την συμφορά όταν έμαθα, πού ο Μύρης πέθανε,
πῆγα στό σπίτι του, μ' ὄλο πού το ἀποφεύγω
να εἰσέρχομαι στῶν Χριστιανῶν τά σπίτια,
πρό πάντων ὅταν ἔχουν θλίψεις ἢ γιορτές.

Στάθηκα σέ διάδρομο. Δέν θέλησα
νά προχωρήσω πιο ἐντός, γιατί ἀντελήφθην
πού οἱ συγγενεῖς τοῦ πεθαμένου μ' ἔβλεπαν

με προφανή άπορίαν και μέ δυσαρέσκεια.

Τον είχανε σε μία μεγάλη κάμαρη
πού από την άκρην όπου στάθηκα
είδα κομμάτι· όλο τάπητες πολύτιμοι,
καί σκεύη έξ άργύρου και χρυσοῦ.

Στέκομουν κ' έκλαια σε μια άκρη τοῦ διαδρόμου.
Και σκέπτομουν που ή συγκεντρώσεις μας κ' ή έκδρομές
χωρίς τον Μύρη δέν θ' άξίζουσι πιά·
και σκέπτομουν πού πιά δεν θα τον δῶ
στα ωραία κι άσεμνα ξενύχτια μας
νά χαίρεται, και να γελά, και ν' άπαγγέλλει στίχους
με τήν τελεία του αίσθησι τοῦ έλληνικου ρυθμοῦ·
και σκέπτομουν πού έχασα για πάντα
την έμορφία του, πού έχασα για πάντα
τόν νέον πού λάτρευα παράφορα.

Κάτι γρηές, κοντά μου, χαμηλά μιλοῦσαν για
τήν τελευταία μέρα πού έζησε –
στά χείλη του διαρκῶς τ' όνομα τοῦ Χριστοῦ,
στά χέρια του βαστοῦσ' έναν σταυρό. –
Μπήκαν κατόπι μέσ στην κάμαρη
τέσσαρες Χριστιανοί ιερείς, κ' έλεγαν προσευχές
ένθέρμως και δεήσεις στον Ίησοῦν,
ή στην Μαρίαν (δέν ξέρω τήν θρησκεία τους καλά).

Γνωρίζαμε, βεβαίως, πού ο Μύρης ήταν Χριστιανός.
Άπό την πρώτην ώρα τό γνωρίζαμε, όταν
πρόπερσι στην παρέα μας είχε μπει.
Μά ζοῦσεν απολύτως σάν κ' έμᾶς.
Άπ' όλους μας πιο έκδοτος στές ήδονές·
σκορπώντας αφειδῶς τό χρῆμα του στές διασκεδάσεις.
Για την υπόληψι τοῦ κόσμου ξένοιαστος,

ρίχνονταν πρόθυμα σέ νύχτιες ρήξεις στές όδούς
όταν έτύχαινε ή παρέα μας
νά συναντήσει αντίθετη παρέα.
Ποτέ για τήν θρησκεία του δεν μιλούσε.
Μάλιστα μιά φορά τον είπαμε
πώς θα τον πάρουμε μαζί μας στο Σεράπιον.
Όμως σαν νά δυσαρεστήθηκε
μ' αυτόν μας τον άστεϊσμό: θυμοῦμαι τώρα.
Ά κι άλλες δύο φορές τώρα στον νοῦ μου έρχονται.
Όταν στον Ποσειδῶνα κάμναμε σπονδές,
τραβήχτηκε απ' τον κύκλο μας, κ' έστρεψε άλλοῦ τό βλέμμα.
Όταν ένθουσιασμένος ένας μας
εἶπεν, 'Η συντροφιά μας νά' ναι υπό
την εὔνοϊαν και την προστασίαν τοῦ μεγάλου,
τοῦ πανωραίου Απόλλωνος – ψιθύρισεν ό Μύρης
(οι άλλοι δεν άκουσαν) «τῆ εξαίρεσει έμοῦ».

Οι Χριστιανοί ιερεῖς μεγαλοφώνως
για τήν ψυχή τοῦ νέου δέονταν. –
Παρατηροῦσα μέ πόση έπιμέλεια,
και μέ τί προσοχήν έντατική
στούς τύπους τῆς θρησκείας τους, έτοιμάζονταν
όλα για την χριστιανική κηδεία.
Κ' εξαίφνης μέ κυρίευσε μια αλλόκοτη
έντύπωσις. Άόριστα, αισθανόμουν
σαν νά 'φευγεν από κοντά μου ό Μύρης·
αισθανόμουν πού ένώθη, Χριστιανός,
μέ τους δικούς του, και πού γένομουν
ξέ ν ο ς έγώ, ξέ ν ο ς π ο λ ύ·έννοιωθα κιόλα
μια άμφιβολία νά μέ σιμώνει: μήπως κ' είχα γελασθεῖ
από τό πάθος μου, και π ά ν τ α τοῦ ἤμουν ξένος. –
Πετάχτηκα έξω απ' τό φρικτό τους σπίτι,
έφυγα γρήγορα πρίν άρπαχθεῖ, πρίν αλλοιωθεῖ
απ' την χριστιανοσύνη τους ή θύμηση τοῦ Μύρη.

Δημοσιεύτηκε στα 1929. Το ιστορικό πλαίσιο φαίνεται οικείο από την πρώτη κιόλας ματιά η αρχαία Αλεξάνδρεια σε μια περίοδο σύγκρουσης ανταγωνιστικών θρησκειών ακόμα και μέσα στον ίδιο χριστιανισμό.

Το εσωτερικό δράμα του ομιλητή με επίκεντρο την ένταση ανάμεσα στην πίστη του και την αντίπαλη πίστη του αγαπημένου του, θα μπορούσε να είναι αρκετή διαπίστωση για τον ποιητή σε παλαιότερα χρόνια.

Για παράδειγμα στο << Η αρρώστια του Κλείτου >>, η νεοφώτιστη νεαρή παραμάνα ξανά γυρίζει στις ειδωλολατρικές τελετές με την μάταιη ελπίδα να επικαλεστεί τον μαύρο δαίμονα της για να σώσει την ζωή του ετοιμοθάνατου νεαρού χριστιανού που αγάπησε και μεγάλωσε.

Στο << Μύρης >> το δράμα ανεβαίνει σε ένα νέο υπαινικτικό επίπεδο. Η σύγκρουση, στην τελευταία στροφή γίνεται πάλι ανάμεσα στην επίδραση των χριστιανικών τύπων, όπως εκτελούνται από τους ιερείς που << Μεγαλοφώνως για την ψυχή του νέου δέονταν >> και την επίδραση αυτής, της χαμένης, γεμάτης πάθος ζωής που μοιράστηκαν κάποτε οι δύο εραστές μια πάλι ανάμεσα στο χριστιανικό μυστήριο και τη γήινη ανάμνηση.

Παρατηρούσα με πόση επιμέλεια και με τι προσοχή εντακτική στους τύπους της θρησκείας τους, ετοιμάζονταν όλα για την χριστιανική κηδεία.

Κ' εξαφνης με κυριένσε μια αλλόκοτη εντύπωσης. Αόριστα αισθανόμουν σαν να' φεύγε από κοντά μου ο Μύρης. Αισθανόμουν που ενωθεί, χριστιανός με τους δικούς του και που γενόμουν ξένος εγώ, ξένος πολύ- ένοιωθα κιόλα μια αμοιβολία να με σιμώνει :μήπως κ' είχα γελασθείς από το πάθος μου και πάντα ήμουν ξένος.

Πετάχτηκα έξω από το φριγτό τους σπίτι έφυγα γρήγορα πριν αρπαχθεί, πριν αλλοιωθεί απ την χριστιανοσύνη τους η θύμηση του Μύρη.

Το << Μύρης >> είναι ίσως το μοναδικό από τα ώριμα ποιήματα του Καβάφη που έχει αποτελεσματικά όλα τα αποθέματα της << μυθικής μεθόδου >> του ποιητή.

Η ξεχωριστή ποιότητα του ποιήματος και η ζωντάνια της μεθόδου του γίνονται περισσότερο έκδηλες αν συγκρίνουμε τα τελευταία του ποιήματα.

Το <<Μύρης>> μιλάει για δύο σύγχρονους του ποιητή εραστές που η περιπέτεια τους αν και περιλαμβάνει το θάνατο του ενός και το πένθος του άλλου, φαίνεται υποτονική, ποταπή μπροστά στην περιπέτεια του εραστή στο <<Μύρης>>. Και αυτό επειδή στην καταδικασμένη σχέση τους δεν φαίνεται να διακινδυνεύουν κάτι παραπάνω από το υλικό κέρδος και τα εφήμερα αισθήματα. Σίγουρα δεν υπάρχει κανενός είδους ιδεολογία ή ερωτική προσήλωση που να πλησιάζει το μυστήριο.

Το <<Μύρης>> υποδηλώνει ότι ο ποιητής είχε φτάσει στα τελευταία του χρόνια, σε μια τραγική συναίσθηση της ζωής.

6.2 Σκέψεις για τον ερωτικό Καβάφη..

Το έργο του Καβάφη επιχειρήσαν πολλοί να το βάλουν σε κατηγορίες και η αλήθεια είναι πως ο ίδιος βοήθησε αυτό.

A) Κριτικές..

Η άποψη του Α.Π Τακόπουλου αποτυπώνει την κριτική των περισσότερων λογίων της εποχής. << Αν αυτό λέγεται ποίηση τότε κάνω τη δήλωση πως όσα ποιήματα έχω διαβάσει ίσαμε τώρα ήτανε όλα πρόζες κι εγώ ο ηλίθιος τα' παίρνω για ποιήματα. Κι έτσι θα' ναι αφού στους στίχους του Καβάφη τους έπαιρνα πάντα για κακογραμμένες πρόζες και μου στάθηκε αδύνατο να παραδεχθώ ποτέ πως είναι ποιήματα>>

<< Ένα μικρό μυστήριο υπάρχει εδώ από εκείνα που γοητεύουν όλους εμάς που ηδονιζόμαστε με χειρόγραφες αναφορές και τα σκονισμένα αρχεία>> Η συντριπτική πλειονότητα των μελετητών του Καβάφη επιμένει πως πίσω από τη κριτική αυτή κρύβεται ο Πέτρος Μάγνης.

B) Ερωτική Ποίηση: Χαρακτηρισμός

Είναι μία νοσταλγία μοναδική η βασανιστική επιμονή της μνήμης το ανεκπλήρωτο που υποθέτω βιώνεται το ίδιο θαμπά από ετερόφυλους και ομοφυλόφιλους.

Όλα τα ερωτικά του Καβάφη έχουν κοινά χαρακτηριστικά, όπως το παρελθόν, ο έρωτας του είναι συνήθως ανεκπλήρωτος, θαμπός, σαν κάποιο δειλινό που σβήνει. Περιγράφονται πρόσωπα, κορμιά και κινήσεις διστακτικές. Ο ερωτικός Καβάφης είναι άρνηση και θέση ταυτόχρονα.

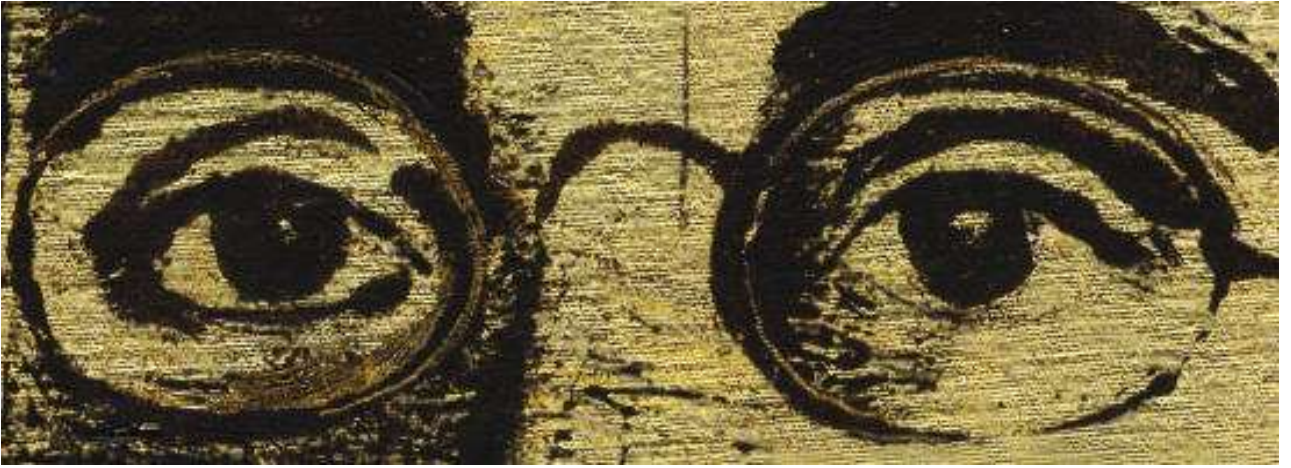
Το πραγματικό πάθος του Καβάφη δεν είναι η ομοφυλοφιλία, τα καταγώγια και τα πορνεία. Θυμηθείτε ότι ο Καβάφης όσο καιρό έμενε στο περίφημο σπίτι της οδού Λειψούς δεν απασχόλησε την τοπική κοινωνία με κανένα σκάνδαλο. Η ομοφυλοφιλία του Καβάφη βρισκόταν μόνο στην φαντασίωση του και τα πάθη του ήσαν ο αλκοολισμός, ο καπνός και ο αυνανισμός, όλα τα άλλα ήσαν κατασκευές ποιητικές.

Γ) Το σήμερα

Τα ερωτικά ποιήματα του Καβάφη, κατηγορήθηκαν για έλλειψη μέτρου, μουσικότητας και ιδιαίτερα ρυθμού καθώς και για <<μία ποίηση που δεν είναι τίποτε άλλο παρά μία μέτρια πεζογραφία>>.

Μέχρι και σήμερα στα σχολεία, τα ερωτικά του Καβάφη ή παραμένουν ταμπού ή αφυδατώνονται με αναφορές στην ομοφυλοφιλία του ή ακόμη χειρότερα γίνονται ανεκτά ως προσωπική εκτόνωση.

Ο Καβάφης μέσα από τα ερωτικά του ποιήματα μας, επιτρέπει να διεισδύσουμε τόσο στον εσωτερικό και γεμάτο ένταση χαρακτήρα του, όσο και στον μοναχικό βίο του, όπου ο ίδιος μας αποκαλύπτεται σε κάθε στροφή των ποιημάτων του. Ο ποιητής, παρασέρνει στο ‘‘πέραςμα’’ του κάθε μορφή ενδοιασμού, οδηγώντας μας, στο αποκορύφωμα του αγνού και αμόλυντου ερώτα. Έτσι, τα ερωτικά ποιήματα, θα μπορούσα να χαρακτηρίσουν ως απολυτά θαύματα της τέχνης άλλα και ο ίδιος ο Καβάφης ως δημιουργός και πλάστης της πιο ολοκληρωμένης ερωτικής συλλογής ποιημάτων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΜΕ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Ο μικρός Κωνσταντίνος Καβάφης, σε ηλικία 2 ετών, ανάμεσα στους αδελφούς του Τζων (αριστερά) και Παύλο (δεξιά). Η χρονολογία στη φωτογραφία γραμμένη με το χέρι του ποιητή.

Πέτρος Ι. Καβάφης
Ο πατέρας
του ποιητή

Η Χαρίκλεια Καβάφη, μητέρα του ποιητή, στα πρώτα χρόνια του γάμου της, στην Αγγλία. Η φωτογραφία αυτή βρισκόταν κορνιζαρισμένη στο σαλόνι του Καβάφη.

Οικογενειακή φωτογραφία

Ο Καβάφης της νιότης

Ὁ Κωνσταντῖνος Καβάφης, σε ἀχρονολόγητο σχέδιο ἀπὸ τὸν Γιάννη Κεφαλληνό.

Κωνσταντίνος Καβάφης.

Νέος, φιλόφρων τῶν τρόπων, πλήρης σφρίγγου καὶ ζωῆς, μὴ ἄπειρον ποιητικὴν τόλμην, ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, λογογράφος, εἶναι εἰς ἕκ τῶν συμπαθεστάτων Ἀλεξανδρινῶν φιλολόγων. Ἐγεννήθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὅπου καὶ διαμένει, εἶναι πλήρης εὐφορίας καὶ ἔρωτος πρὸς τὰ γράμματα, κατέχειν δὲ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας εἰς παντοδαπὰς γνώσεις γλωσσῶν κ. λ. π. γεινόμενος οὕτω ἐγκυκλοπαιδικώτατος.

Τὰ ποιήματά του ἀρίστου καὶ ἐκτιμῶνται πολὺ. Πλείστα ἔδη μουσιεῦθησαν εἰς διάφορα περιοδικὰ συγγράμματα Ἀθηνῶν ὡς καὶ ἐν τῷ περιοδικῷ μας ὀ «Κόσμος» καὶ ἐν τῷ περυσινῷ ἡμερολογίῳ μας. Τὸ ὄρος του εἶναι ῥιόν καὶ σθεναρὸν.

Ένα σύντομο βιογραφικό!

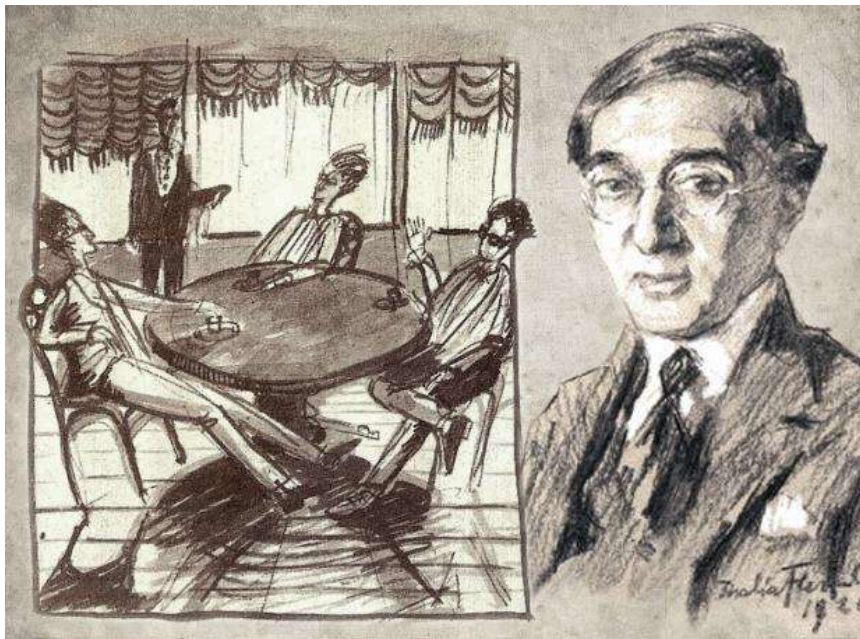

Ο Κωνσταντίνος Καβάφης, σε φωτογραφία βγαλμένη στην Αλεξάνδρεια, χρονολογημένη διστακτικά από τον ίδιο "1901 ή 1903".

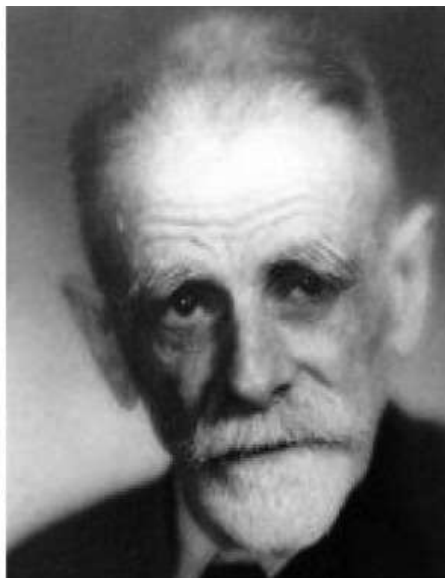
Χτυπημένος από τον καρκίνο του λάρυγγα λίγο πριν το τέλος...

Εις τα χαμαιτυπεία όπου εσύχαζε αναζητώντας τους άνομους έρωτες...!

Η μόνωση του ποιητή.

Ο ιδεολογικός του αντίποδας στο πρόσωπο του Κωστή Παλαμά, εκφραστή της ελλαδικής ποίησης.

Ι.Α. Σαρεγιάννης που συνάντησε τρεις τέσσερις φορές τον Καβάφη γράφει για το σπίτι του ότι βρισκόταν σ' ένα πάνω πάτωμα μισολαϊκής και ατημέλητης οικείας...

ΔΙΑΜΟΝΗΤΗΡΙΟΝ Δ ΚΑΙΠΙΟΥΓΙΑΣ Α ΚΛΑΣΣΩΣ ΔΓ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑ ΜΕΤΑΛΛΙΚΗ 20

Αριθ. } Αδξων 563
 } Καταλόγου 1212
 } Μητρώου 147

ΓΕΝΙΚΟΝ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΙ

ΔΙΑΜΟΝΗΤΗΡΙΟΝ Δ' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

Α' ΚΛΑΣΣΩΣ

ΔΡΑΧΜΑΙ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑΙ 20

Ἐπί τοῦ ἐναντι ποσοῦ τῶν Δραχ. μετ. 20 ἰσολογίζεταί πρόσθετον ποσοστὸν 30 % δι' ἐπιτηρείαν ἀναγκαστικῶν Δανειῶν.

Ἀναγνωρίζοντες τὸν *Καβάφη Α. Κυριακίδης* ὡς ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ χορηγοῦμεν αὐτῷ τὸ παρὸν Διαμονητήριον καὶ παρακαλοῦμεν τὰς Ἐγγυητοὺς Ἀρχὰς ἵνα τῷ ἀφήσωσι τὴν διαμονὴν ἐλευθέραν.

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΙΣΧΥΕΙ ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1932 - 33

(ΑΠΟ 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1932 ΕΩΣ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1933)

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τῇ 1ῃ Ἀπριλίου 1932

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΡΟΞΕΝΟΣ

Καβαφίτης

Δῆμος ἢ Κοινότης *Σαδουαίου*
Νομὸς ἢ Ἐπαρχία *Ἰσμιῶν*
Ἡλικία ἐτῶν *68*
Ἐπάγγελμα *Ἐπίχρησας*
Ἐνεστώσα Διαμονή *Πατρῶν 10*

Κατεβλήθη τὸ ἀντίτιμον ἐκ Γρ. Διατιμ. *104.=*
τοῦ ἀναλογουμένου ἐνσήμου ἐπικολληθέντος ἐπὶ τοῦ στελέχους τοῦ παρόντος.
Ἀλεξάνδρεια, τῇ *21/4/1932*
ὁ Εὐαγγελάς

ΤΥΠ. ΝΥΦΩΤΗ - ΑΛΕΞ.

COURTESY OF CAVAFY ARCHIVE | ONASSIS FOUNDATION © 2013

Το διαμονητήριο του Καβάφη στην Ελλάδα για το έτος 1932-1933.

Το διαβατήριο του Κωνσταντίνου Καβάφη («Επάγγελμα: Ποιητής»), με διπλή χρονολογία γέννησης (και οι δύο λανθασμένες!).

Τὸν πασφίλῃ μας
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ Π. ΚΑΒΑΦΗ
(Ποιητῆν)

θαύοντα ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Νοσοκομίῳ τὴν
2αν πρωΐνῃν ἐπέκρινεν ὀμίσην ὦρα
4ην μ.μ.

Ἡ ἀγγκίντωσις θά γίνη τις τὸν ἱερὸν
Ναὸν τοῦ Ἁγίου Σάββα ὅπου καὶ θά ἔσῃ
ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία.

Αἱ τιθλίμη ἀντίχαι :

Κα ΕΛΕΝΗ ΜΑΞ ΚΟΛΕΤΤΙ, Κα ΧΑ-
ΡΙΚΑΕΙΑ ΒΑΛΤΕΡΗ

Οἱ πινθοῖντες :

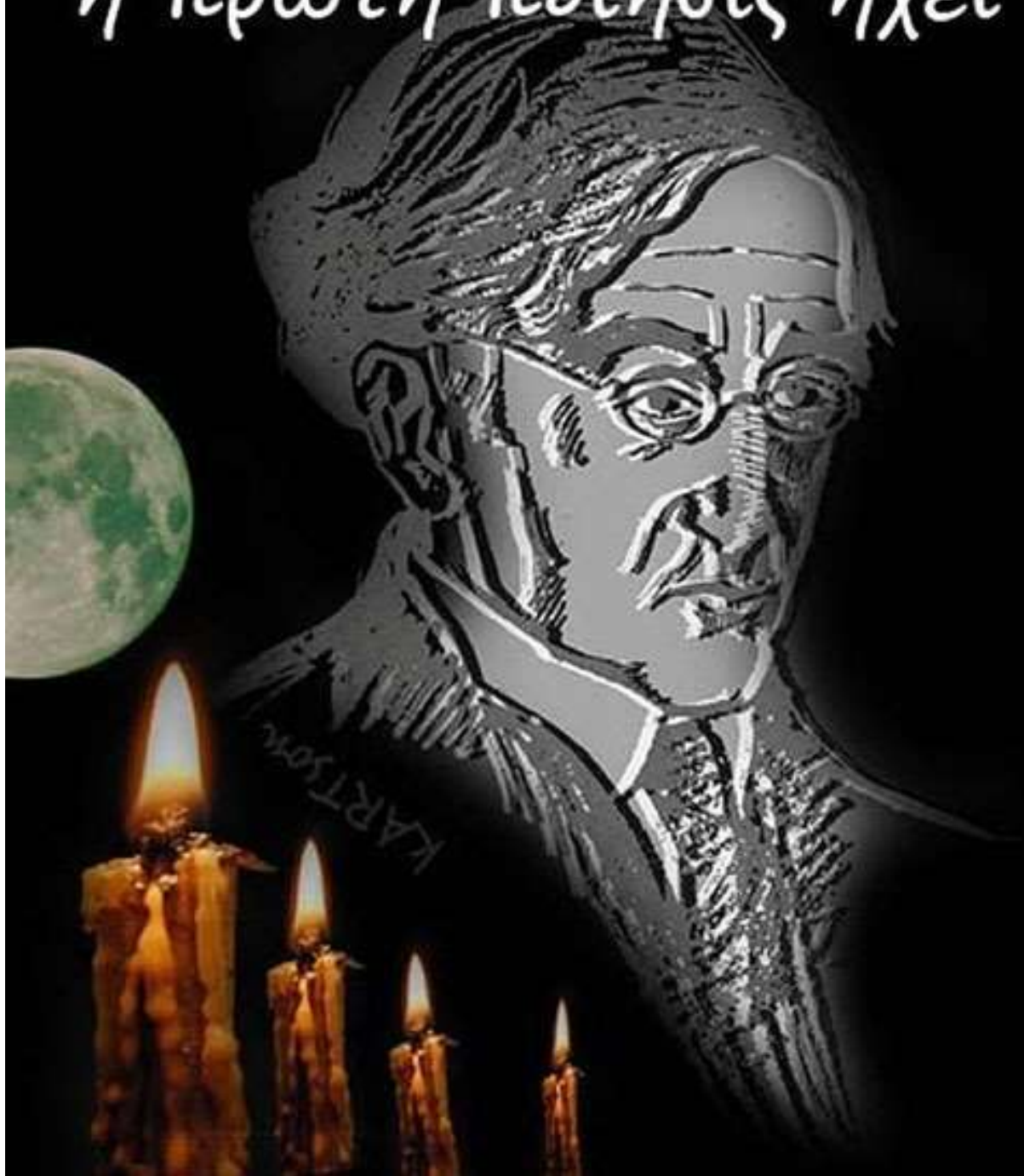
ΑΛΕΚΟΣ καὶ ΡΙΚΑ ΣΕΓΚΟΠΟΥΛΟΥ,
Ν ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, οἰκογένεια :
GIRAUD, SOUNART, EMME ΤΣΑΛΙ-
ΚΗ, ΛΕΒΙΔΟΥ, ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΠΟΥ-
ΛΟΥ, ΙΟΝΝΙΔΗ

Ἐλεξάνδρεια τῇ 29ῃ Ἀπριλίου 1933
(Ἡ παρούσα θεωρηθῆτω καὶ ὡς ἰδιαιτέρη
πρόσκλησις)

Πέθανε στην ηλικία των
70 ετών το Σάββατο 29
Απριλίου 1933, ημέρα
των γενεθλίων του.

ως μουσική, τη νύχτα, μακρυνή
του βίου μας
η πρώτη ποίησις ηχεί

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλία:

- 1) Κ.Π. Καβάφη, Καβάφη, Ποιήματα, (1986-1918), εκδ. Ίκαρος.
- 2) Γράμματα και Τέχνες, μην. Επιθεώρ. Τέχνης και κοινωνικού προβληματισμού, Οκτ.-Νοέμβριος.1983, αφιέρωμα στον Κ.Π. Καβάφη.
- 3) Χάρτης, αφιέρωμα στον Κ.Π. Καβάφη, Απρ. 1983.
- 4) Σ. Ιλίνσκαγια, Κ.Π. Καβάφης, οι δρόμοι προς το ρεαλισμό στην ποίηση 20^{ου} αι., εκδ. Κέδρος.
- 5) Τίμος Μαλάνος, ο Καβάφης έλεγε, εκδ. Πρόσπερος.
- 6) Τίμος Μαλάνος, ο Καβάφης απαραμόρφωτος, εκδ. Πρόσπερος.
- 7) Γ. Θέμελης, η ποίησή του, διαστάσεις και όρια, εκδ. Κωνσταντινίδη.
- 8) Μ. Vittì, Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, εκδ. Οδυσσέας.
- 9) Κ.Θ. Δημαρά, Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, εκδ. Ίκαρος.
- 10) Κ.Θ. Δημαράς, Σύμμικτα, Γ', Περί Καβάφη, Εκδόσεις Γνώση, Αθήνα 1992.
- 11) Robert Liddell, Καβάφης, Εκδόσεις Ίκαρος, 1980.
- 12) Νίκος Ορφανίδης, Ο Ελληνικός Καβάφης, Εκδόσεις Παρουσία, Αθήνα, 1997.
- 13) Edmund Keeley, Η Καβαφική Αλεξάνδρεια, Εκδ. Ίκαρος, 1979.
- 14) Μιχάλης Πιερής, Χώρος, Φως και Λόγος εκδ. Καστανιώτη ,Αθήνα 1992.
- 15) Νικήτας Παρίσης, Κ.Π. Καβάφης, Εκδ. Μεταίχμιο.
- 16) Εισαγωγή στην ποίηση του Καβάφη Επιμέλεια Μιχάλη Πιερή, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.
- 17) Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων, ΟΕΔΒ.

Ιστοσελίδες:

<http://www.kavafis.gr/>

<https://el.wikipedia>.

<http://www.sansimera.gr/biographies/648>

<http://www.kavafis.gr/kavafology/bio.asp>

<http://fractalart.gr/%CE%B7->

http://latistor.blogspot.gr/2010/03/blog-post_922.html

http://piramatikoneiroland.blogspot.gr/p/blog-page_02.html

http://latistor.blogspot.gr/2010/03/blog-post_19.html

